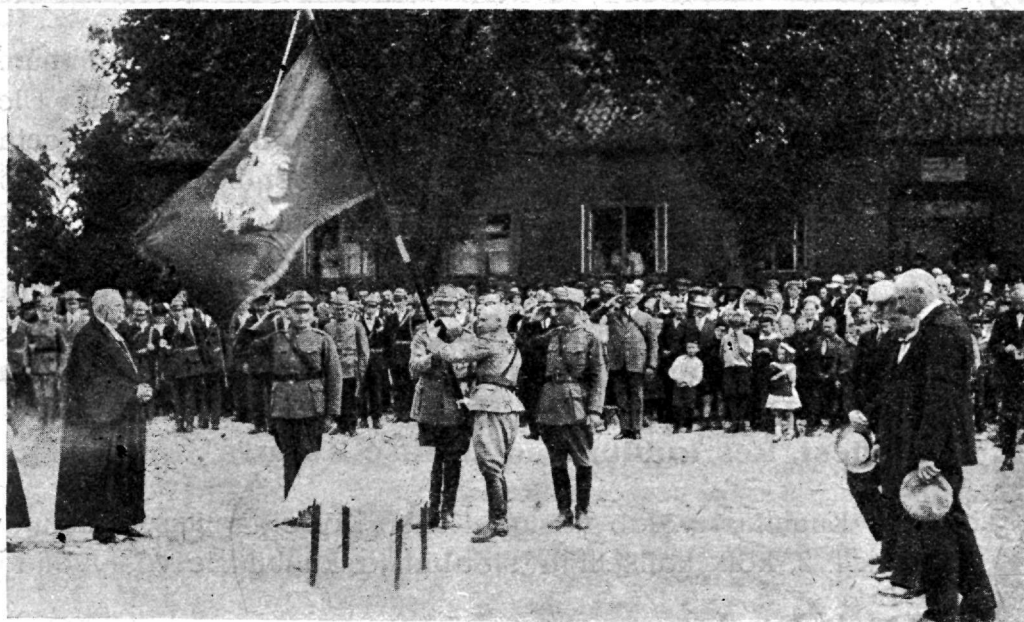

KAITSE KODU!

21. MAIL 1927.

Järgmine „Kaitse Kodu!“

number 11 ilmub 30. mail.

Kõik, kellel „Kaitse Kodu!“ tellimisaeg lõpnud, uuendaige viibimata tellimist.

Koguge „Kaitse Kodu!“ le“ uusi lugejaid.

Kuulutajad, tähelepanu!!

«Kaitse Kodu!» suur kaitseleidu aastapäeva album-number ilmub 14. juunil kuni sajalahelkujelises suuruses. Üle riiklikkude kaitseleidupäeva pidustuste ja igas malevas peetavate laagripäevade tõttu läheb see number üle 10.000 eksemplaris meie ostujõulisema kodanikukihhi hulgas laiali.

Kuulutajad! Ärge jätkke kasutamata seda üli-soodsat reklaami tegemise võimalust. Iga äri, kes kuulutab «Kaitse Kodu!»s» võidab juure suure klientide hulga, sest kaitseleidlased ostavad ainult neist äridest, kes kuulutavad „Kaitse Kodu!»s».

Kuulutusi võtab vastu «Kaitse Kodu!» talitus, Tallinnas Pikk t. 2, kõik kaitseleidu staabid ja kuulutuste vastuvõtjad.

Rutake!

„Kaitse Kodu!» talitus.

KAITSE KODU!

EESTI KAITSELIIDU HÄÄLEKANDJA
ILMVB KAKS KORDA KVVJ

III AASTAKÄIK

Nr. 10

21. MAIL 1927

Väljaandja: Kaitseliidu staap. Vastutav toimetaja: V. Neggo. Tegev toimetaja: J. Jaik.

Tellimishind: aastas 600 mrk., poolaastas 300 mrk., veerandaastas 150 mrk., kuus 50 mrk. Üksiknumber 30 mrk.

Kuulutuste hinnad. 1/4 lehek. 4000 mrk., 1/2 lehek. 2000 mrk., 1/4 lehek. 1000 mrk. ja 1/8 lehek. 500 mrk. Esimese kaane sisekülj 50%, tagumise kaane väliskülj 100% kallim.

Toimetus Tallinnas, Kaarli tän. 8, Kaitseliidu staabis. Telef. 370. Toimetuse kõnetunnid igal teistpäeval, kesknädalal, neljapäeval ja reedel kella 2—3 p. l.
Talitlus Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse kontoris, Tallinn, Pikk tän. 2, telef. 3-11.

Looduse õitseajal ilmutab ennast ka vaba rahva elutahe.

Jälle seisame kaitseliidu suurpäevade eel. Üleriiklikud kaitseliidu pidustused ja spordivõistlused Tartus on suurimaid igaaastaseid sündmusi kaitseliidu elus. Need päevad on aruandepäevadeks senisest tööst, kuid samal ajal peavad nad meile andma ka uut püsivust ja jõudu tööks kodukaitsel alal, uut veendumust kogu rahva koondumise vajadusest selle suure ülesande täitmiseks ja uut usku enda jõu sisse, ilma milleta relvad me käes muutuvad kasutuiks.

Kaitseliidupäevad on kaitseliidu elava jõu parimaks demonstratsiooniks, rõõmuks ja rahuldustundeks igale õigele kodanikule, hirmuks ja ähvarduseks vaenlasele. Kes näeb neid väheseid tuhandeid, keda paraadidel suudavad mahutada meie kitsad väljad, see teadku, et nende tuhandete selja taga seisavad kümned tuhanded paremaid rahvapoegi, kes valmis on võitlema, kangelastegusid korda saatma ja suremagi ühiste kõrgete paluste eest. Iga üksik kaitseliitlane aga teab, et ta ei ole üksik, et mitmekümnetuhandelise võitlusvendade malev on igal ajal valmis kui üks mees välja astuma oma kodumaa, vabaduse ja perekondade kaitseks.

Selles teadmises paisub iga kaitseliitlase rind uhkuses ja enda murdmatu jõu tundes. Üksmeel ja murdmatu väim on meie tugevus. Kindlaks, kompaktseks

löögi jõuks kokkuliidetuna oma vahel ja vahenditus ühenduses kogu rahvaga — nii suudab kaitseliit vastu seista igale vaenlasele, kes peaks oma käe välja sirutama meie vabaduse ja riikliku iseseisvuse järele.

Uus ärkamisaeg rahva elus — nii võiksime nimetada ajajärku pärast kaitseliidu uuestisündi 1924. a. 1. detsembri järele. Kaitseliit tõi uut elu kogu rahvasse, seltskondlikku tegevusse ja poliitilisse ellu. Tardunud olek, umbne õhkkond, loidus ja passiivsus valitses eriti maal aastat kolm tagasi. Me lasime igapäevased isiklikud mured kasvada üle pea ja unustasime kui meie vabadust ähvardava hädaohu, nii ka igakülgse endakasvatamise ja arendamise.

Kaitseliit tõi puhangu värsket tegurõõmu kõigile elualadele. Me nägime varsti, et peame palju arenema, täiuslikumaks muutuma, kui tahame olla väärilised kodanikud oma rahvusriigile, leidsime, et peame kasvatama kodaniku iseteadvust ja rahvuslikku uhkust ning omandama oskust end kaitsta. Ka üldkultuuriline edenemine sai kaitseliidu loomisega hoogsa tõuke edasi. Tuli juure palju tuhandeid aktiivseid tegelasi, kes enne seltskonna elust eemal seisid, kuid nüüd kaitseliidus tegutsedes rakendasid enda töövoime ka laulu, näitemängu, spordi jne. edendamisele ja harrastamisele.

Üleriiklikul kaitseliidupäeval näeme kaitseliidu jaatavat mõju ka vasttähendatud aladel. Kaitseliidu peod, need levitavad kogu maal kultuuri ja õhutavad rahvuslikku enesetunnet ja isamaa-armastust. Sel päeval ühineb rahvas kaitseliidu ümber üheks tervikuks, kellel ühised mured ja ühised huvid.

Malevad kogunevad oma lippude alla, et peale aastapikkust tööd pühitseda jälle kaitseliidu pühapäeva. Viigu iga malevlane koju kaasa kindla veendumuse, et ka tema kohusetäitmisest ja ohvrimeelsusest oleneb rahva saatus. Keegi ei tea, kas isamaa vast juba homme ei kutsu, seepärast peab alati olema valvel ja valmis.

*

„Terves kehas terve vaim“, ütlesid vanad kultuurirahvad juba aastatuhandete eest. Ainult kehaliselt terve ja tugev rahvas võib edasi elada ja areneda. Kehaline degenerereerumine toob kaasa rahva väljasuremise. Terve inimene suudab luua rohkem väärtusi ja oma rahvast arenemisteel edasi viia.

Eriti vajaline on kehaline tervis ja tugevus võitlejal, sest praegusaja sõda nõuab äärmist pingutust kui vaimliselt nii ka kehaliselt. Nõrgast võitlejast ei ole rahval kuigi palju kasu, sest ta ei suuda oma kohal seistes kõike seda anda, mis silmapilgu tõsidus temalt nõuab. Seetõttu on loomulik, et kaitseliit, kes oma ülesandeks teinud kogu rahva kehaliste ja vaimliste jõudude koondamise endakaitseks, juba esimesest tegevusaastast alates suurt tähelepanu pöörab kehalisele kasvatusesele mitmekülgse spordi kaudu.

Sportimine kaitseliidus muutub iga aastaga ikka elavamaks. Põhjuseks on kehalise kasvatusese ja endaarendamise propaganda otstarbekohane korraldamine ja ka järjest kasvav arusaamine spordi tähtsusest ja vajadusest kaitseliitlaste eneste keskel.

Läinud aastal oli osavõtt kaitseliidu üleriiklikkudest spordivõistlustest väga elav ja tagajärjed kujunesid üllatavalt headeks. Nüüd on jälle aasta tööd tehtud ja arenatud. Selle töö tulemusi näeme Tartus 5 päeva kestvatel kaitseliidu üleriiklikkudel spordivõistlustel, kuhu kõik malevad saavad oma paremad sportlased.

Harilikult vaieldakse küsimuse üle, kumb on õigem, kas sport kui kehalise kasvatusese abinõu või n. n. rekordsport, lühemalt, kas sport kui abinõu või sport

kui eesmärk. Tuleb kuuldavale hääli, mis kõnelevad sportlike rekordide vastu.

Kaitseliitlasele ei saa üldse kõne alla tulla mingi muu kui ainult võistlussport, s. o. püüe igal võimalusel võita, oma asja teistest paremini teha. Kas rekordid selle juures purunevad, see on kõrvalise tähtsusega. Peale kehalise tervise ja tugevuse peab sport kaitseliitlasele kui võitlejale andma ka kindla võidutahte igal alal ja igas olukorras. Selles seisab spordi määratu suur tähtsus võitleja kasvatamises. Võistlusel ja võitlusel on mõlemal ühesugune eesmärk — võita. Selle eesmärgi poole püüab kaitseliitlane-sportlane, kui ta väsimatult harjutab ja oma kehalisi võimeid ja tahtejõudu võistlusväljal pingutab; võitu kui lõpueesmärki peab kaitseliitlane silmas ka siis, kui ta päevast päeva käib end sõjatehnikas harjutamas, et lõpuliikl jõukatsumisel vaenlasega teda võita oma oskusliku üleolekuga ja vastupidavusega. Võistlus on seega abinõu võitlusele ettevalmistamiseks.

Meie esivanematel oli võitmine võistlusmängudel ja jõukatsumistel mehe tubliduse tunnuseks. Niisugune vaade peab eluõiguse võitma ka meil. Austamisvääriline on iga sportlane, kes visa harjutamisega, püsivusega ja võidutahtega on jõudnud teistest peajao kõrgemale. Kes tahab ja oskab võita spordiväljal, see ei jää viimaseks ka võitluses vaenlase vastu.

Kaitseliidupäeva pidustused peetakse kevadpäevil, kui looduses algab elu võidujooks. Samuti algab võistluste teiste rahvaste hulgas ka Eesti rahvas, kellele riiklik iseseisvus tõi kevade pika talve järele. Rahvas vajab oma võidujooksul tugevaid ja terveid rahvalikkeid. Saagu kätte jõudvad kaitseliidu spordipäevad jälle uueks kilomeetripistiksi rahva kehalise kultuurilise arengus. Lennaku oda ja ketas see aasta kaugemale kui eelmistel võistlustel; võitku painduv ja tugev keha jooksumaa seekord kiiremini kui millalgi varem. Kevadine päikesekuld meelitab vabasse õhku sportima igäht. Viigu sportlased-kaitseliitlased võistlustelt tagasi koju minnes spordi mõtte ka oma kaasvõitlejate keskele, et Eestis kasvaks vaba rahvas, kellel terves kehas oleks terve vaim!

*

Ühendus teeb tugevaks — seda tõendavad lugematud näited rahvaste ajaloo ajaloost. Seda tõendas ka meie kuuluisriikas vabadussõda, kus meie väike

Kalevipoja õpetus Eesti kodukaitsjaile.

Järva maleva aastapäevaks kirjutanud kindral J. Soots, endine sõjaminister.

Peale seda, kui Kalevipoeg oli saanud Eesti kuningaks, ei olnud ta oma esimest tööd, põllutööd, veel suutnud lõpetada, kui juba tema juure tormas Viru ranna vanema käskjalg ja seletas lõõtsutades, et sõda ähvardab Viru randa. Vaenlase laevastik olevat merel. „Ühed laevad Kõrgesaarel, teisid laevad Tütarsaarel, laiad lodjad Lavansaarel“, ja nendes sõidavad oositi sõjariistus mehed. Viru naised nutavad, raugad on ehmunud, noored mehed seisavad norus peadega. „Tule, kuningas, meile juhiks ja abiks“.

Kalevipoeg kuulab rahulikult käskjala juttu; ja kui see oli lõpetanud, siis hakkas tõrelema. Ta ütles: „Miks sa laimad oma mehi! Kes on seda enne kuulnud, et ehmatas Viru meeste peale veerenud! Las' aga tapper tallata, mõõka möllata ja oda hukata. Vahva mees ei tohi merda karta. Seiske mehed kui rauda seinu, kui tammed sõassa. Olge varjuks naistele, lastele ja raukadele sõjamarussa“. Nende sõnadega saatis ta väsinud käskjala keha karastama ja puhkama.

Teisel hommikul, käskjalga ära saates, andis ta õpetust kuidas randa kaitsta ja vaenlase vastu tegutseda: „Seadke aga vahid sihtima, kaldapojad kaljudele, nugiilmad nurmedele. Peaksid laevad kaldale jõudma, siis astugu vahvad mehed kohe vastu: otsa peale odamehed, taga tapperimehed, nurga peale nuiamehed,

ahingumehed äärele, tuuramehed tuhin-gisse; veere hiiud mässusse, võidumehed lagedikku, nende varjajad mõisasse. Vardad olgu varjuks vanemaile, vikatid vile-puhujaike, noolingud mäe küüru peale. Lingumehed olgu libamiste kahel pool kalda peal, ratsamehed aga löögu kui rahe vaenlase kallale. Mehed seisku üksteisele seinaks, küll siis suigub sõjakära, vaiki-kuri vaenuviha.

Minule aga saatke sõnumida,
kiirel jalgul käskusida,
läheb lahing laiemaksa,
kasvab kitsik kibedamaks,
siisep' tahan ise tulla,
abimeheks astuneda.“

Nende sõnadega saatis ta käskjala minema.

See Kalevipoja õpetus vastab täiel määral Eesti hingeolule ja oma põhimõt-tes ei lähe ka praegusaja lahinguõppusest lahku.

Ka meie kodukaitsjate organisatsioon peab koosnema ainult vapratest ja ustavatest meestest, kelle pea vaenlase kartusel norgu ei vaju, kes üksteist usaldavad ja kes seepärast täiesti üksteisele seinaks, s. o. kaitseks võivad olla. Seal, kus hädaohtu on oodata, peavad malev-lased valvel olema, et vaenlane ootamata ei saa hakata tegutsema. See on seda ker-gem teostada, et malevlased rahva seas

kaitseväge ja rahvas üksmeelsel jõupingutusel viskas tagasi sissetunginud, arvuliselt mitukümmend korda tugevama vaenlase.

Et ühenduses seisab väikerahva jõud, seda peame me ikka ja ikka jälle meele tuletama. Seda veendumust peavad meis süvendama ka kättejõudvad pidupäevad. Ühiselt võistleme spordiväljal, ühiselt heit-leme vaenlasega ka lahingus. Väikerahva hulgast ei tohi ükski jääda kõrvale, sest koht jääb tühjaks. Peab kaasa tõmbama kõrvalseisjaid, peab koondama ridu ja liituma omavahel kompaktseks kehaks, millest võimatu üksikut liiget välja tõm-mata. Kõik ühe eest ja üks kõigi eest! — see olgu meie juhtsõna.

Kaitseliidu pidupäevadel saadab iga

malev käskjalgade kaudu oma lipu Tartu malevale kui märgi solidaarsusest ja ühi-sesse perre kuulumisest. Igast kodumaa nurgast ruttavad stafetid maanteed möö-da Tartu, et seal üle anda lipukest kui sümboli. Nii saatsid meie esivanemad minevikus käskjalad läbi kogu maa, et võitlejaid kodumaa kaitseks kokku kut-suda.

Loodame, et hädaohu silmapilgul ka nüüd kogu rahvas kuuleb kutset, et idast ja läänest, lõunast ja põhjast tulevad kokku võitlejad, kellel käsi vilunud relva tarvitama, liikmetes mehejõud ja südames lõõmab püha isamaa-armastuse tuli. And-ku meie ühised pidupäevad selleks jõudu ja vaimustust!

Ed. V—ste.

Sõjalisest ettevalmistusest laagripäevadel.

I. Laagri tegevuse eesmärk ja ülesanded.

1927. a. suvel korraldatavate kaitseliidu laagrite kestvus on äärmiselt lühikene. Süstemaatilise ja laialdusliku õppetöö läbiviimine nende tingimuste juures on äärmiselt raske. Seepärast tuleb laagripäevi kasutada ainult kõige tähtsamate, kõige elulisemate küsimuste lahendamiseks ja malevlastele kõige tarvilikuma kätteõpetamiseks.

Läinud aastal ja varemalt korraldatud kaitseliidu manöövrid ja suuremad taktikalised õppused näitasid, et nende peapuudus seisis just nooremate pealikute (jao- ja rühma-) väheses oskuses ja vilumuses oma osi juhtida, mille tagajärjel ka vastavate üksuste tegevus sagedasti osutus ebakorrapäraseks ja juhuslikuks.

Kui pidada silmas kaitseliidu ülesandeid võimaliku tegutsemise korral, siis näeme, et siin eestkätt tuleb tegutseda väikestel gruppidel (sildade, asutuste ja teiste vähemate esemete valve ehk kaitsmine; samasuguste punktide vallutamine, vähemaulatuslikud luurekäigud jne.). Tegutseva üksusena esineb peaaesjalikult kas jagu või rühm. Hästi väljaõpetatud jagude juures on rühma edukas tegevus, s. o. jagude omavaheline koostöö, garanteeritud, sest niisuguste jagude koostöötamine rühma koosseisus saavutatakse kerge vaevaga lühikese aja jooksul, õieti — see tuleb iseenesest.

Seepärast laagri taktikalised õppused peavad baseeruma just jao väljaõppel. Laagriõppus oma erakorralise ilme tõttu jätab malevlastesse sügava mulje ja kauaaegse mälestuse ja seepärast tuleb laagriaega kasutada selleks, et malevlastele anda õige ettekujutus meie põhiüksuse, s. o. jao, tegutsemisest.

Noorematest juhtidest lahingu läbiviimisel omavad põhipaneva tähtsuse jao- ja rühma-

pealikud. Nende tegevus etendab ettevõtete kordaminekus kõige tähtsamat osa, kui pidada silmas, et meie oludes lahingtegevuse iseloomustavaks jooneks on tegutsemine väheste jõududega laialdastel rinnetel. Seepärast jao- ja rühmapealikud peavad saama laagripäevadel ühtlase ja õige pildi oma osade juhtimisest.

Senised manöövrid ja taktikalised õppused on käsitanud peaaesjaliselt lahingtegevust kuni poolte kokkupõrke momendini, kusjuures aga lahingu tähtsamast faasist — lähedamaa tulevõitlusest — liig kiirelt ja kergelt üle libiseti. Peale pikaajalist tegutsemist, enam-vähem suuremaulatuslikku liikumist, malevlane, jõudes vastase otsekoheesse lähedusse, loomulikult püüdis õppusega lõpule jõuda vastase võimalikult kiire ründamisega. Tegevus lähedamaa tulevõitluse piirkonnas kaotas reeglipärasuse, juhitud kaotasid sagedasti valitsemise oma osade üle ja seega kõige suuremat korrapärasust nõudvad lahingmomentid õpilaste silmis muutuvad äärmiselt udusteks.

Laagripäevad, kus malevlased asetatud sõjaja oludele ligidastesse tingimustesse, peavad andma tõetruu kujutuse sellest tähtsamast lahingfaasist. Selgema pildi andmiseks ja tegeliku lahingolukorra loomiseks oleks tarvis neid õppusi ühendada vastavate lahinglaskmistega, kus laagriplatsid seda võimaldavad.

Kokku võttes laagripäevade peaesmärk oleks kaitseliitlaste sõjalise väljaõppe alal:

I. Malevlastele 1) anda tõetruu pilt:

a) jao ja rühma tegutsemisest tähtsamates lahingolukordades,

b) lähedamaa tulevõitlusest ja

2) kätte õpetada oskus tegutsemiseks ülalnimetatud lahingolukordadel.

laiali elavad ja iga kahtlast isikut silmas võivad pidada. Kui aga tõesti tuleb tegutseda, siis tuleb tegutseda ühiselt, vapralt.

Jalavägi (odamehed ja tapperimehed) peavad keskel tegutsema, kuulipildujad (lingumehed) tiibadel, kahurvägi (noolingud) mäenõlva taga. Viru peab olema ära peidetud (varjajad mõisassa). Ratsavägi peab tegutsema ootamata löögiga nagu rahe, löögi aja ja koha valib tema ise.

Tegutseda tuleb, lootes oma käsivarre peale.

Abi palumine, — see on juba enese võimetuse tunnistamine, ja seda võib teha ainult siis, kui ise enam vastu panna ei suudeta. Kuid vajaduse korral on tarvis sõnumeid saata õigel ajal, küll siis juba ka abi õigel ajal kohale jõuab, kui kibe on käes.

Tungigu see Kalevipoja õpetus iga kodukaitsja malevlase hinge ja olgu talle juhendiks ka kõige kibedamatel silmapilkudel, andes jõudu ja tahtmist üle saada igast raskusest, et Eesti pind alati jääks sama vabaks, nagu ta oli Kalevite ajal.

J a a n S o o t s.

II. Jao- ja rühmapealikutel

- a) kätte õpetada oma osade juhtimist ja
- b) anda kogemusi juhtimise tegelikuks läbiviimiseks.

Laagri lühikeseajalise kestvuse tõttu ei ole võimalik üles seada eriülesandeid vanemate pealike suhtes. Kui laagris viibijate arvust tingitult mõne õppuse läbiviimiseks tarvis luua suuremaid üksusi (kompanii, pataljon), siis nende pealike tegevus piirduks üldiste korralduste tegevusega ja vähemate üksuste tegevuse kontrollimisega, kuna peatähelepanu juhtida jao ja rühma tegevusele.

II. Õppuste sisu.

Iga lahingtegevuse põhiideeks võib olla kas kaitse või pealetung, vastavalt sellele kujunevad kaks lahingu põhitüüpi: kaitse- ja pealetungilahing. Omades vilumuse nende kahe tegevuse läbiviimises ei sünnita raskusi tegutsemine vahepealsetes olukordades. Eduka kaitse või pealetungi korraldamiseks vajame veel oskust: 1) toimetada luuret ja 2) pidada valveteenistust. Nii siis, eelolevates laagrites käsitada ainult tähtsmaid lahingtegevusi:

- 1) kaitset,
- 2) pealetungi,
- 3) valveteenistust ja
- 4) luuret.

Silmas pidades, et laagriaaja kestvus suuremas osas malevatest ainult kaks päeva ja seega malevlaste sõjalise ettevalmistuse peale võib kulutada maksimum 16 tundi, kuid iga korrapärase õppuse läbiviimine nõuab terve poole päeva, siis on võimalik korraldada maksimum neli õppust, sellega iga tähtsama lahingtüübi peale ainult ühe.

Lähedamaa tulivõitluse läbiviimiseks, et seda malevlastele enam-vähem kätte õpetada, on tarvis korraldada vähemalt kaks lahinglaskmist:

- 1) üksikvõitleja pealetung lahinglaskmisega ja
- 2) jao pealetung lahinglaskmisega.

Kumbki laskmine vajab omakorda jällegi terve poole päeva.

Seega vajab laagris ettenähtud sõjaliste õppeainete läbivõtmine kuus poolt päeva, kuna kasutada suuremal osal malevatel ainult neli. Nendes laagrites, kus puudub võimalus laskmiste korraldamiseks, kukub lähedamaa tulivõitluse demonstreerimine iseenesest välja ja kõigi nelja õppuse läbiviimises ei teki raskusi.

III. Töökava kokkuseadmine.

Tingitult laagriplatsi iseloomust võib kahepäevalisi laagreid korraldada kahe variandi järel:

I variant (laagriplats ei võimalda lahinglaskmist).

Korraldada neli taktikalist õppust:

- 1) jagu kaitset,
- 2) jagu pealetungil,
- 3) jagu või rühm luureteenistuses,
- 4) jagu või rühm valveteenistuses.

Iga õppuse peale võtta 4 tundi või terve pool päeva.

„Kaitse Kodus“ nr. 9 avaldatud artiklis „Kaitseõppus päev läheneb“ üksikmehe taktikaline väljaõpe, mille peale määratud 4 tundi, on peaaegselt ette nähtud üksikmehe lahinglaskmisena, et selgitada üksiku malevlase tegevust lähedamaa tulivõitluse piirkonnas. Kopspektis kirjeldatud üksikmehe lahingtegevusi korraldada ja läbi arutada jagudele ja rühmadele korraldatud õppustega üheskoos. Üksikmehe laskmise läbiviimisel tuleks laskmiseks määratud 4 tundi kasutada jao lahinglaskmiseks. Harilikku õppelaskmist laagrites toimetada ainult äärmisel juhul, mällal lahingsisulistest laskmistest läbiviimine mitte teostatav. Soovitav on õppelaskmiste asemel korraldada laskevõistlusi.

II variant — lahinglaskmine läbiviidav.

Korraldada: 1) kas mõlemad lahinglaskmised, siis kaks õppust valida I-st variandist, või 2) üks lahinglaskmine, siis valida I-st variandist kolm õppust.

Esimesel juhul välja jätta valveteenistus ja luure; teisel juhul — luureteenistus.

Kumma variandi järele missugust laagrit korraldada, jääb maleva pealiku otsustada, kusjuures mõõduandvaks on:

1) laagriplatsi iseloom ja

2) teise variandi valimise korral harjutuste valimise juures meeskonna väljaõppe ulatus ja missuguse lahingtegevuse valgustamise järele kõige suurem vajadus.

See käib kahepäevase kestvusega laagrite kohta. Kolmepäevase laagri korraldamisel juure võtta:

1) üks öösine õppus ja nimelt valveteenistuse alal, kusjuures anda seletusi öösisest tegevusest üldse ja ära märkida selle iseäraldused.

2) Üks taktikaline õppus suurema üksusega (kompanii, pataljoni) maleva pealiku äranägemise järele. Soovitav läbi viia kas kaitse- või pealetungilahing.

IV. Mõned näpunäited lahingsisulistest laskmistest läbiviimiseks.

1. Üksiku võitleja pealetung ühes laskmisega.

Silmas pidades laagris viibijate malevlaste suurt arvu ja teisest küljest piiratud aega (pool päeva — umbes 4 tundi) laskmise välatus ja liikumise ulatus nii nor-

meerida, et kõik malevlased saaksid osa võtta laskmisest. Laskmist huvitavaks tegemiseks tuleb sellele võimalust mööda võistluse iseloom anda, milleks tarvis hinnata iga malevlase tegevust ja saavutusi ja tagajärgede kohaselt paremale malevlasele anda nimetus „esimene laagri kütt“. Edasi võiksid olla veel „teine ja kolmas laagri kütt“. Need nimetused jäägu võitjatele üheks aastaks. Nendele välja anda sellekohased diplomid; nimes avaldada käsukirjades ja „Kaitse Kodus“.

Näide: (mitte šabloon).

Märk: 1 vaatleja, 2 peakuju, 1 rindkuju mitmesugustel distantsidel ja intervallidel. Tagajärgede täpsemaks hindamiseks kujud ringideks jagada vastavalt L. E. I vihuse antud juhtnõridele (12 ringilise ringmärgi järele), et paremuse kohta selgusele jõuda ühesuguse arvu kujude tabamise puhul.

Distants: malevlase tegevus algab 300 mt. kauguselt ligemast kujust.

Padrunite arv: 6.

Aeg: 4 minutit.

Harjutuse täitmine: Laskur asub laetud püsiga lamades tegevuse lähtejoonele. Juhataja vile järele teeb 3—4 hüpet, pikkusega 50—70 mt. Tule võib avada nii lähtejoonelt kui ka igalt peatuskohalt. Tulistada mitte vähem kui kolmelt peatuskohalt, iga kord välja lasta mitte üle kahe laske. Lähemale 100 mt. kujudele ligineda ei tohi (joon maastikul ära märkida). Enne iga edasilikumise alustamist püss kaitsevinna seada.

Hinne: Iga tabamine annab punkte: vaatlejas — 3, peakujus — 2 ja rindkujus 1. Ühesuguse punktide summa juures annab otsuse tabatud kujude arv, kui ka see ühesugune — siis silmade summa (tabamised ringide järele). Iga väljalaskmata padruni eest arvatakse üks punkt maha, kusjuures mahaarvatud punkti hinnata 10 silmaga.

Laskmiste tingimuste ja malevlaste arvu järele saab kindlaks teha, mitme mehega korraga harjutust täita. Oletus — laagris 240 malevlast. Eelpooltoodud harjutuse täitmine nõuab 4 min.; tagajärgede märkimine ja laskurite vahetamine 4 min., seega kulub iga vahetuse peale 8 minutit. Laskmise kestvuse (4 tunni ehk 240 minuti) jooksul lasevad läbi 30 malevlast.

Tarvis moodustada 8 (240 : 30) laskurite gruppi.

2. Jao lähedamaa-tulevõitlus tege-liku laskmisega.

Jaod tegutsevad oma alalise koosseisuga. Et mitmesuguse suurusega jagudele võimaldada ühesuguseid laskmise ja võistluse tingimusi — iga jao tarvis ise arv märklaua üles seada, vastavalt malevlaste arvule. Kui laagris viibijate malevlaste arv suur, siis laskmise vältuse ja liikumise ulatuse normeerimisega kindlustada määra-

tud aja piirist mitte üleminekut. Parem jagu teistest eraldada erinimetusega (näit. „küti-jagu“), et tõsta huvi laskmise vastu ja ergutada võistlusele. Võitjal jaol tuleks nimetust kaitsta järgmisel aastal laagrites korraldatavatel laskevõistlustel.

Näide: (mitte šabloon).

Märk: Laskurjagu trobikonnas mitmesugustel distantsidel ja intervallidel; selle tiiva taga 100—200-meetrilisel distantsil kergekuulipilduja; trobikonna esimeses joones kaks vaatlejat.

Distants: jagu algab tegevust 400—500 mt. kauguselt esimesest märgist.

Padrunite arv: 5 tk. iga laskuri peale.

Aeg: 20 min.

Harjutuste täitmine: Juhataja vile järele algab jaoülem tegutsemist: teeb korraldused edasilikumiseks, tule avamiseks, tule jaotamiseks ja ülekandmiseks jne. Malevlased algavad tegevust lähtejoonelt ainult jaoülema korralduse järele. Liikumine kestab kuni rünnaku lähtejooneni umbes 100 mt. ligemast märgist (misugune joon juhatus poolt kohapeal ära märkida).

Laskmise juhataja ja vahemehed (keda tarbekorral juhatajale abiks määrata) valvavad jaoülema ja jao õige tegutsemise järele; eksimuste korral ja valemõtete tegemisel neid lasta õieti korrata, et kogu tegevust suunida õiget rada.

Hinne: Iga tabamine annab punkte: vaatlejas 3, k.-kuulipildujas 2 ja teistes kujudes 1. Paremus otsustatakse tabatud kujude arvu järele; kui viimaste arv ühesuurune, siis annab otsuse punktide arv.

3. Kõrvalõppused laskmise ajal.

Laskmistest võtab osa korraga väikene osa malevlastest. Et ülejäänud meeskonnad ei moodustaks tegevusetu pealtvaatajate salka, nendega teha ettevalmistusi järgmiseks õppuseks.

Näiteks on otsustatud korraldada laagrit järgmise kava järele:

I päev. a) Enne lõunat — üksikmehe laskmine.

b) Peale lõunat — jagu kaitsekorras.

II päev. a) Enne lõunat — jao lahinglaskmine.

b) Peale lõunat — jagu pealetungil.

Esimesel päeval laskmise ajal kõigile laskmisest vabadele malevlastele anda kujukas pilt ühe korraliku jao kaitsekorda asumisest ja tegevusest kaitsele (selle kohta pikemad juhtnõrid ja seletused konspektis — jao takt. ülesanne nr. 1). Selleks kõiki tegevusi demonstreerida ühe jaoga, kuna malevlased esinevad pealtvaatajatena. Demonstreerijat jagu juhatab üks instruktoritest, kuna teine pealtvaatajatele seletusi annab jaoülema korralduste ja jao tegevuse kohta, selgitades nende otstarvet ja läbiviimise viise. Samasugune rööbiti õppus läbi viia ka teisel päe-

Mõnd „kaitseliidu laagripäevade õppe- ja tegevuskavast“.

Väljavõtteid selle konspektist.

Üleriiklise kaitseliidupäeva lähenemise puhul avaldame siin kaitseliidu staabi poolt väljatöötatud ja kaitseliidu ülema poolt kinnitatud kaitseliidu laagripäevade õppe- ja tegevuskavad.

I. Üksiku mehe lahingettevalmistamine.

a) Õppuste korraldamisest. Laagripäevade hädatarvilise ja esmajärgulise tähtsusega õppeainete miinimum on nii suur, et siin ka kõige parema tahtmise ja eeskujulisema korralduse juures saab teostada ainult väga kitsapiirilise programmi.

Laagriõppuste konspektis peale muu on ette nähtud veel üksiku mehe lahingettevalmistus. See ala on nii suure põhjaneva tähtsusega, et sellest ka laagri lühikestel päevadel tähelepanematult mööduda ei või. Isegi sel juhul, kui eriline üksikõppus võetakse läbi üksiku mehe lahinglaskmise näol, on sel alal mõned punktid, missugused nõuavad sellekohast selgitust ja mille peale eriti malevlaste tähelepanu tuleb juhtida. Kui neid eriõppuste näol korraldada ei suudeta, siis neid momente valgustada juba üksuste (jao-, rühma-) õppuste läbiviimisel.

Tähtsamad nendest momentidest oleksid (klambrites on antud need õppused, millede läbiviimise juures oleks soovitatav korraldada harjutusi üksikmehega):

- 1) Maskeerimine (läbi võtta jao kaitsekorra juures).
- 2) Varjatud liikumine ja roomamine (jao ehk rühma pealetungil).
- 3) Laskekoht ja laskeväli (jao kaitsel).

4) Teadete edasiandmine (nii pealetungil kui ka kaitsel).

5) Vaatlemine, märkide leidmine ja kättejhatamine (pealetungil ja kaitsel).

6) Vaenlase petmine (pealetungil ja kaitsel).

Nende küsimuste läbiharutamine üksikut malevlastega ei takista kogu üksuse õppuse käiku, sest hea korralduse juures võtab see vähe aega, seevastu aga juhib tähelepanu üksikvõitleja tähtsamate toimingute peale ja sellega äratav huvi kogu üksuse õppuste vastu ja elustab neid tunduvat. Vastastena välja saadetud malevlaste ja üksuste tegevuse sellekohase korraldamisega saab mõnd osa näitlikult demonstree-rida ja lahingtingimuste kohaselt läbi viia.

b) Väljavõtted konspektist.

1. Maskeerimine.

Õppurgrupp kuni 10 meest (või jagu).

Ülesanded: 1. Maastikul, mis põõsastega kaetud. Igaüks maskeerigu ennast nõnda, et oleks põõsa sarnane.

2. Heinamaal. Igaüks maskeerigu ennast nõnda, et oleks ümbruskonnaga ühesugune.

3. Põllu peal. Igaüks maskeerigu ennast nõnda, et oleks põllumulla sarnane.

Lahendamine: Laskurid maskeerivad endid nõnda, et sarnanevad ümbruskonnale. Õpe-

val laskmise ajal, kuid käsitada tuleb pealetungi ja jao tegevust (v. konspekt: jao taktikaline ülesanne nr. 2).

Ligemad kavad ja seletused teiste taktikaliste õppuste kohta on antud konspektis, kust kogu materjalist välja valida olukorrale kohasemad ülesanded.

V. Vanemate pealikute tegevus.

Üksikute jagude tegutsemine ei paku malevlastele küllaldast huvi, ei anna soovitatavat laialatuslikku üldpilti kaitsest ja pealetungist ning ei rakenda tööle kõiki laagrisviibijaid. Tegevuse elustamiseks jaod grupeerida suurematesse üksustesse (rühmad, kompaniid), neile üksustele ka oma ülesanded anda; osa malevlasi saata tegutsema vastasena. Kuid õppuse tuumaks peab jääma siiski jao tegevus. Et võimaldada kõigile ma-

levlastele õppusest täiel määral osavõtt, varusid ja teisejärgu osi võib ainult oletada.

Vanemate pealikute (pataljoni- ja kompanii-pealikud) tegevus seisku peaaegselt ülesandandmises allosadele ja rühma ning jao tegevuse kontrollimises. Aja kokkuhoiu mõttes võiksid pataljoni- ja kompaniipealikute käsud juba enne valmis olla, et rühmad ja jaod õppuse algul otsekohe saaksid hakata tegutsema.

Vastast kujutaja osa olgu võrdlemisi väikearvuline (mitte üle ¼ meeskonnast) ja sinna määrata paremini ettevalmistatud üksusi või malevlasi, et võimaldada õppusest osavõtmist just neile, kes seda kõige rohkem vajavad. Vastaspolele anda kindel tegevuse kava, mis oleks nii kokku seatud, et see kaitsja ehk pealetungija poole juures kutsuks esile kõiki tüübilisemaid tegevusi.

taja vaatab iga mehe järele ja teeb kindlaks ning seletab ära vead. Kõige paremini ja kõige halvemini maskeeritud mehe jätab kohale. Teistega võrdleb ja teeb kindlaks tehtud vead. Seega annab selge pildi, kuidas peab ja kuidas ei pea end maskeerima. Vaatlemine sünnib igas asendis ja igasugu kaugustelt.

4. Vaatluskoha valimine ja maskeerimine.

„Vaenlane asub seal (näidatakse kätte). Tuleb valida vaatluskoht siin metsa servas puude otsa ja maskeeruda.“

Lahendamine. Laskur otsib tiheda puu, mis ei asu metsa serva esijoonel, kuid nii, et vaatluse sektor oleks hästi nähtav. Maskeerib end nii, et ta vaenlasele nähtav ei oleks.

Instruktori seletus: Maskeerimine lahingus mängib tähtsat osa. Maskeerida tähendab — teha ennast nägematuks ja sulada kokku maastikuga. Lahingus on tähtis, et vaenlane ei näeks laskurit. Selleks ongi tarvilik, et laskur peab ennast tegema ühesarnaseks ümbruskonna maastikuga.

Näited. Tegutsedes põõsastega kaetud maastikul peab laskur olema põõsa sarnane. Tegutsedes põllu peal peab laskur olema mulla sarnane jne. Peab silmas pidama, et halb maskeerimine on halvem kui olla hoopis maskeerimata.

Näited valest maskeerimisest. Lage väli; laskur maskeerib enda põõsana. Lõigatud rukkipoold; laskur kaevab ja kuhjab ette punasest liivast valli. See ei ole enam maskeerimine, vaid enda väljaandmine. Maskeerimise juures peab oma mütsi, näo ja käed tegema ümbrusega ühevärviliseks. Maskeerimist peab kasutama kaitse- kui ka pealetungilahingus.

Märkus: Sarnaseid ülesandeid peab õpetaja seadma kokku maastiku kohaselt ja igas olukorras. Täitmist lasta kontrollida ka õpilastel.

2. Varjatud liikumine ja roomamine.

Õppurgrupp kuni 10 meest. Maastik valida mitmekesine, mis kaetud põõsaste, lohkude ja kraavidega, kus alguses saab püsti ennast varjata, pärast küürakil ja lõpuks roomates, s. o. sarnane maastik, kus liikumisel peab kasutama kõiksugu asendeid enda varjamiseks.

Ülesanded: „Minge selle puu juurest kuni selle künkani nii, et vaenlase vaateleja, kes asub seal puu otsas, ei näeks teid.“

Lahendamine: Õpilane valib enne liikumise tee ja siis algab liikumist. Õpetaja ja pealtvaatajad liiguvad vähe eemal ja panevad tähele tehtud vigu, kusjuures iga pealtvaataja on kohustatud avaldama oma arvamist tähelepandud vigade üle, mis kohapeal parandatakse.

Ülesanne: „K.-klp. jagu asub kaitsekorraldusel X peal. Vaenlase k.-kuulip. asub seal ja

seal. Valige tee ja viige oma jaoga k.-kuulip. jaole lahingtagavara.“

Lahendamine: Määratud jao ülem valib tee, seda kõigile seletades. Pealtvaatajad vaatavad ja arvustavad. Kui õpilased ei suuda valida õiget teed, teeb seda õpetaja. Kui tee valitud, algab liikumine, kusjuures tähele pannakse tehtud vead ja neid parandatakse.

Märkus 1. Varjatult liikumisel tähele panna, et see sünniks kärata, et sõjariistad oleksid hästi peidetud ja roomamisel ei saaks liivaseks, põõsastest läbi minnes oksad ei liiguks.

2. Käsutada, olenevalt olevast ajast ja maastikust, need liikumised kas pikemad või lühemad.

3. Laskevälja ja laskekoht.

Ülesanne. „Otsige endale sarnane koht, kust saate tulistada sektorit sellest puust kuni selle üksiku põõsani.“ (Näidata maastikul!)

Õpetaja seletused laskevälja nõuete kohta:

1. Laskevälja peab olema lage. Ei tohi olla esemeid, mis võiksid vaenlast peita laskuri vaate eest. Põõsaid ine.

2. Laskeväljal ei tohi olla maastiku volte, mis laskurile nähtavad ei ole ja kuhu tema ei saa tulistada.

Laskevälja puhastamine ja laskurite paigutus sündigu nii, et ei oleks laskeväljal surnud alasid. Seda kontrollida väljasaadetud õpilastega.

Lahendamine. Iga õpilane asub väljalititud kohale põõsa või kännu taha, tähelepanes, et põõsas ega känd ei segaks teatavas suunas tulistamist. Saata välja kontrollijad, kes vaatlevad maastiku kasutamist.

Instruktori seletus laskekoha kohta.

1. Püssil olgu hea tugi. Kui seda ei ole, siis ehitada, ära kasutades mätast, põõsast, kändu jne.

2. Ise olla vaenlase vaate eest varjatud (maskeeritud) või varjatud kuulide eest (varjed tule eest), kuid vaenlast peab nägema. Õpetaja ja pealtvaatajad kontrollivad väljalititud kohta ja arvustavad.

Ülesanne tervele jaole: „Valige endile laskekohad, kust teie hästi saate tulistada niisuguseid ja niisuguseid punkte!“

Lahendamine: Igaüks asub väljalititud kohale, täites kõiki laskekoha nõudeid. Instruktor kontrollib iga malevlase laskekohta. Kellega laskekoht läbi arutatud, ühineb õpetajaga.

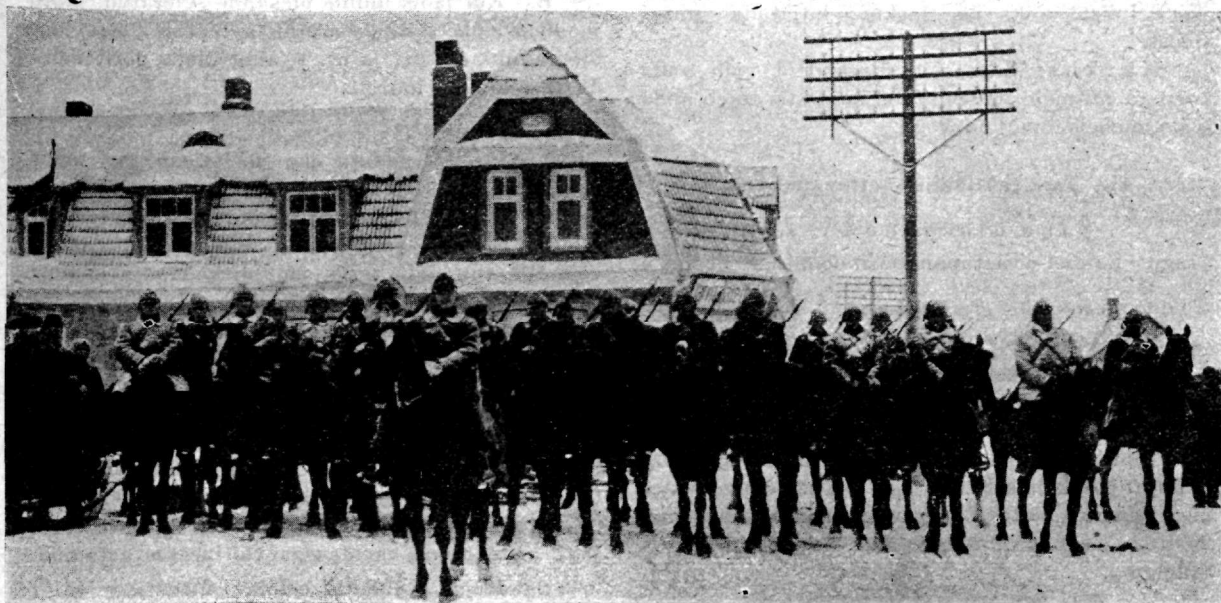
Instruktori seletused laskekoha valimisest pealetungilahingus.

Ära seletada, et enne kui vanalt laskekohalt lahkuda, peab uus laskekoht olema välja valitud. Uuele laskekohale ei tohi otsekohe välja hüpata, sest see äratav vaenlase tähelepanu, vaid tuleb enne selle ligidale pikali heita ja siis alles välja roomata laskekohale. Püssile peab alati tugi ehitatama tule tabavuse töö suurendamiseks. Peab ennast maskeerima, et vaenlasele silma ei paistaks. Kui aega on ja see võimalik, ehitada väike „laskurpesa“. Parem ära kasutada maastikul olevat varjendit. Laskekohaks ei tohi kasutada silmatorkavaid üksikuid esemeid nagu: üksik põõsas, puu, värske mullavallike, tee-äär jne.,

edasi mis teie seal näete. Teistel samuti tähele panna.“

Lahendamine: Juhataja märguande peale ilmuvad märgid igasugustel kaugustel kuni 400 meetrini. Ühed märgid on halvasti kohanevad maastikuga: riiete värv eraldub maastikust, lagedal ilma maskeerimata, põõsa ees, värske liivahunniku otsas jne. Teised märgid on aga hästi maskeeritud ja raskelt ülesleitavad. Ühed märgid õigetel, teised vale seisukohtadel. Kui lahendaja mõned märgid üles leidnud, lasta ülejäänud määrke otsida teistel õpilastel, nii et kõik aktiivselt osa võtaksid märkide otsimisest.

Õpilastele küsimusi ette panna märkide kohtumise üle, miks ühed märgid on kergesti lei-

Järva maleva Järva-Jaani ratsarühm vabariigi VIII aastapäeva paraadil.

sest see äratav vaenlase tähelepanu ja meelitab sinna vaenlase tule.

4. Teadete edasiandmine.

Teadete õige ja kiire edasiandmine on suure tähtsusega. Seda saavutatakse ainult alalise harjutusega nii kaitsel kui ka pealetungil.

Ülesanne 1. „Andke edasi jaoülemale, et kuulip. padrunid on otsas.“ **2.** „Andke edasi, et jaoülem sai surma.“

Lahendamine: Käsk ehk teade antakse edasi mees-mehelt, ilma moonutamata. Kontrollida, kas teade on jõudnud õigele isikule ja mis-sugusel kujul.

5. Vaatlemine, märkide leidmine ja kättejhatamine.

Ülesanne: „Vaadeldage eelolevat sektorit (ära märkida kohaliste esemete järele) ja andke

tavad, teised aga raskesti. Kuidas oleks pidanud kohanema üks või teine märk? Vaadelda seni, kui kõik märgid üles leitud.

Ülesanne: „Juhatage kätteantud sektoris asuvad märgid.“

Lahendamine: Tark vaenlane ei asu ilmiski silmapaistva eseme juure. Seepärast tuleb märkide kättejhatamisel tarvitada abipunkte. Vaatleja juhatab: „Poolvasakul üksik mänd“. Pealtvaatajad otsivad, kui nimetatu üles leitud, vastavad: „Käes“. Vaatleja: „Üksikust männist kolm sõrme paremale väike pajupõõsas.“ Teised: „Käes.“ Vaatleja: „Pajupõõsast ühe padruni jämeduse võrra paremale väike küngas.“ Teised: „Käes.“ Vaatleja: „Künka paremal küljel vaenlase lamaja laskur.“ Teised: „Käes.“

Niiviisi juhatakse kõik märgid kätte õpilaste poolt. Vaatlejaid vahetatakse alati, et kõik aktiivsemalt õppusest osa võtaksid.

6. Vaenlase petmine.

Ülesanded: „Kinnisel maastikul tungib laskur edasi.“ Käsk: „Vaenlane märkas teid, petke teda oma seisukohaga.“

Lahendamine: Laskur laseb vaenlase pihta lasu, näitab ennast vähe aega. Peale selle kaob, jättes oma asemele mütsi. Ise aga roomab teise kohta ja avab ootamatult tule. Vaenlane aga jätkab laskmist mütsi pihta.

2. „Vaenlane asub seal ja seal. Petke teda meie jõududes.“

Lahendamine: Laskur laseb ühelt laskekohalt lasu, kaob ja jätab mütsi oma asemele. Läheb teisele kohale, laseb ja kaob. Asub jälle endisele kohale, laseb ja kaob. Asub kolmandale kohale jne.

Selviisil võiks üks laskur kujutada mitut meest.

Märkus: Sarnaseid ülesandeid võib anda korraga mitmele malevlasele, kuid siis tuleb anda igale mehele oma piirkond.

II. Jao taktikaline ettevalmistus.

Jao ülesanne nr. 1.

(Jagu kaitsel vastupanupositsiooni I joonel.)

Üldmärkeid õppuste läbiviimise kohta.

Õppus peetakse rühmade kaupa kompaniipealiku poolt väljavalitud maastikul, rühmapealiku juhatusel.

Õppuse konspekt on seatud kokku kergekuulipilduja jao kohaselt. Et aga paljudes malevates need puuduvad, tuleb sihturiks määrata üks laskuritest, samuti nimetada ka kergekuulipilduja toimikond.

A. Jaoülema tegevus kaitsel asumisel.

Kui jaoülem on rühmaülemaga maastikulurelt tagasi tulnud, kus ta sai jaole antud ülesande ja positsiooni, võtab jaoülem oma jao, viib ta varjatult määratud positsioonile ning annab lühidalt ja selgelt järgmised seletused:

1. Teated vaenlasest. Vaenlase jõud on nii ja nii suured. Asus kella... ajal X külas. Luureandmetel on temal kavatsus peale tungida X maantee suunas.

2. Meie kompanii ülesanne on kaitsel asuda selles ribas (maastikul ära näidata). Meie rühmale on antud kaitsta riba (maastikul ära näidata). Selleks on paigutatud I jooele esimene ja meie jagu, II jooele varusse 2. ja 3. jagu. 1. jagu asub kaitsel meist vasakule (ära näidata kaitsepiirkond ja asukoht). Paremal meist asub 2. rühma 1. jagu, kes asub seal ja kaitsel piirkonda (maastikul kätte näidata).

3. Meie jao ülesanne on kaitsta piirkonda (maastikul kätte näidata). Tule kaitsel peame

looma (maastikul näidata), tule side luua naaberjagudega.

4. Positsiooni kindlustamiseks ehitada üksikud laskur-kaevikud ja maskeerida vaenlase maa- ja õhuvaatluse eest. Laskevälil eest puhastada, et võimaldada laskmist kuni 600 mtr.

5. Kui ilmub vaenlase lennuk, anda sellest teada. Tuld lennuki pihta avada ainult minu käsu peale.

6. Rühma padrunitagavara asub varu juures.

7. Rühmaülema asukoht 1. jao juures.

8. Määratud leppemärgid: kui suusõnaliselt ei ole võimalik edasi anda, siis tarvitada leppemärke, mis ette nähtud jalgväe määrustikus.

9. Minu asetäitjad minu abi ja nr. 1.

B. Kui jaole üldine ülesanne seletatud, jätab jaoülem enda asemele asetäitja. Võtab kaasa jaoülema, abi, sihturi ja nr. 1. ning läheb positsiooni üksikasjalisele luurele.

Selleks tuleb:

1. Järele vaadata jao positsioon ja määrata ära:

a) kergekuulipilduja asukoht. Kergekuulipilduja asukoht peab olema sarnane, kust oleks võimalik tulistada terve jao piirkonda ja samuti toetada oma tulega naaberjaguseid, jäädes ise seejuures varjatuks.

b) Vaatleja asukoht; maskeeritud koht, kust oleks terve jao ja naaberjagude vaheline piirkond hästi näha.

c) Laskurite asukohad, nii et võimaldada risttuld ja et eelolev maastik kuni 300 mtr. oleks täiesti tule all, s. o. ei jääks surnud alasi.

d) Välja valida varjatud koht, kus võiks jagu asuda enne vaenlasega võitlusesse astumist.

2. Järele vaadata eelolev maastik; välja töötada laskevälja puhastamise kava, kui see tarvilik on. Nr. 1 ja sihturi abil määrab kaugused silmapaistvate esemeteni.

3. Samuti järele vaadata tiivad: kinnisel tiival kuni ligema naabrini ja lahtisel tiival kuni laskuri tegevuse kauguseni, s. o. kuni 400 mtr.

C: Kui üksikasjaline positsiooniluure tehtud, annab jaoülem käsu jaol asuda positsioonile.

a) paigutab isiklikult kuulipilduja kohale ja sihtides vaatab järele, kas on võimalik tervet piirkonda tulistada ja naabritele tuletoetust anda. Annab sihturile kätte tulistamise piirkonna. Tutvustab eeloleva maastiku ja kaugustega. Annab juhtnööre kuulipilduja pesa ehitamiseks ja maskeerimiseks.

Selleks:

b) Paigutab kohale vaatleja. Annab temale vaatlussektori. Tutvustab eeloleva maastiku ja kaugustega. Annab juhtnööre kindlustamiseks ja maskeerimiseks. Tuletab meele leppemärgid.

c) Nr. 1 ja 2 teeb korraldused padrunitega täiendamiseks.

d) Paigutab kohale laskurid ja annab iga ühele tulistamise piirkonna silmas pidades, et eelolev maastik laskurite poolt võetaks risttule alla ning ei jääks surnud alasid. Annab juhtnõore kaevumiseks ja maskeerimiseks ja käsib nendel tööle asuda. Määrab iga kaeviku suuna.

Tiivadel asuvatele laskuritele teeb ülesandeks pidada sidet naaberjagudega.

Märkus: Siin tuleb üldiselt silmas pidada: 1) et jao tulirelvad moodustaksid oma piirkonna ees risttule; 2) et naaberjagude vaheline riba oleks tule all; 3) et võimaldaks naabrile tule toetust; 4) et laskurid ei oleks paigutatud ühele joonele.

D. Kui kuulipildujale ja laskuritele asukohad kätte näidatud ja ülesanded antud, asub igaüks oma laskekoha ehitusele ja laskevälja puhastamisele ning asukoha maskeerimisele.

Tööde järjekord:

1. Tuleb kõrvaldada kõik laskmist segavad asjad, pöösad jne. Siin tuleb silmas pidada, et positsiooni eelset maastikku väga ära ei laastataks, mis vaenlasele silmatorkav ja mille järele positsiooni asukohta kerge üles leida.

2. Kaevada kuulipilduja pesa ning laskurkaevikud. Seejuures tähele panna, et kuulipilduja kaevik võimaldaks ka naabrile anda tuletoetust; et iga üksiku laskuri kaevik oleks ehitatud otse laskesuunas; et kaevikud teineteisel ei segaks laskmist; et iga laskur vaatleks enne ja pärast kaevamist oma laskeseisukohta. See on selleks tarviline, et peale kaevamist ei tohi kaeviku ümbrus muutunud olla. Väljakaevatud mulda mitte üles kuhjata, vaid laiiali pilduda ja maskeerida või viia varjulisse paika.

3. Kaevikud maskeerida käepärast oleva materjaliga, muutes neid ümbruskonnaga ühtesulavaks.

4. Ära märkida ühenduste üsikutel laskurkaevikute vahel, ühenduste seljatagusega ja tagavara-kuulipilduja pesad. Kui jätkub aega, siis ka need kaevada.

5. Kontrollida, kas meeskond teab õhuhaire signaale. Kui ei tea, siis need ära seletada.

Märkus: Kõike seda tööd juhatab jaoülem ja tema abi. Isiklikult vaatab järele kaevamist ja maskeerimist ja annab vastavaid juhtnõore.

Kui kaevamist ja laskevälja puhastamist tegelikult ei ole võimalik läbi viia, märgitakse ära kuulipilduja ja laskurite asukohad lipukeste või kepikestega ning samuti ainult tähendatakse ära laskevälja puhastamine.

Maskeerimine tuleb aga tegelikult läbi viia.

E. Sel ajal, kui meeskond kaevub, jaoülem määrab ära kaugused eelolevate silmapaistvate esemeteni. Seab kokku tulekaardi, tutvustab meeskonda kaugustega ja oma tegevuse plaaniga. Kui vaenlane on kaugel, mõõdetakse kaugused ära sammudega. Kui töö lõpetatud, jae-

takse vaatleja kohale ja jagu viiakse positsiooni taha väljavalitud varjatud kohale.

Märkus: Kroki ühes tulekaardi teisen-diga saadetakse rühmaülemale.

F. Tegevus vaenlase vastu, tule avamine, tule juhatamine ja rünnaku tagasilöömine.

Kui vaatleja teatab vaenlase ilmumisest hääle, leppemärgi või signaaliga, siis annab jaoülem:

1. Käsü jaol asuda positsioonile.

Positsioonile ei tohi avalikult välja joosta, vaid sinna tuleb liikuda varjatult, nii et vaenlane seda ei näeks.

2. Annab teada rühmaülemale vaenlase ilmumisest: kus kohal, kui palju ja millal.

3. Arvab välja kauguse vaenlaseni tulekaardi järele.

4. Annab sihturile käsü tule avamiseks, kui vaenlane on jõudnud teatavasse kohta.

5. Hindab märkide tähtsust ja otsustab, missugust märki, millal ja kuidas tule alla võtta.

6. Kui vaenlane on jõudnud tulistamise kaugusele, määrab sihiku, tule viisi ja annab käsü tule avamiseks.

Näide: „8 (sihik) pool paremal üksik puu (sihtur: käes). Kuulipilduja pihta 2 magasin punkt tuld! (sihtur avab tule)“.

7. Kui tuli avatud, vaatleb tule tagajärgi ja parandab sihikut ja sihtpunkti kui see tarvilik.

Vaatlemisel on abiks nr. 1 ja 2.

Nr. 1 ütleb, kuhu kuulid kukuvad. Näiteks: „100 mtr. ette“ jne. Nr. 2 vaatleb vaenlase tegevust ja teatab: „vaenlane tungib edasi; vaenlase kuulip. hävitatud“ jne.

8. Kui on tarvilik, kannab tule üle teise märgi pihta kui see on tähtsam ja hädaohtlikum.

Kui tarvilik, katkestab tule.

9. Peab padrunite arvet ja hoolitseb tagavara täiendamise eest. Arvepidamises on abiks laadija, kes teatab, palju on ära tarvitatud.

10. Valvab selle järele, et tarviduse korral toetada naaberjagu oma tulega.

11. Kui on tarvis kaugustel üle 300 mtr. avada püssituld, siis annab selleks vastava käsü laskuritele.

12. Toimetab laskurite tule koondust tarviliku märgi pihta.

13. Kui on vaenlane jõudnud rünnakkaugusele, siis võtab käsile kõik abinõud tema hävitamiseks.

Märkus: Kuulipilduja tuld juhü jaoülem.

Laskurite kohused: iga laskur peab varjatult liikuma oma positsioonile ja laadima oma püssi. Vaatlema vaenlase tegevust ja kõigist vaenlase ilmumistest ja kadumistest teatama

jaoülemale. Kõik jaoülema poolt antud käsud edasi andma.

Kui vaenlane kaugemal 300 mtr., ilma jaoülema käsuta tuld mitte avada. Jaoülema käsu peale koondada tuli antud märgi pihta ehk tulistada oma piirkonda. Kui vaenlane on jõudnud 300 mtr. kaugusele, siis avab iga laskur iseseisvalt tule oma piirkonnas ilmuva märgi pihta: hindab kauguse, seab sihiku, valib sihtpunkti. Vaatleb oma tule tagajärgi kui märk kadunud, lõpetab tule ja viib üle teise märgi peale. Täidab nõudeid, mis üksikmehe väljaõppes ette nähtud. Kui tarviline, toetab oma tulega naaberpiirkonda.

Õppuse läbiviimine:

Iga jao juure määratakse vaenlase tegevuse juhataja. Vaenlase tegevust juhatakse signaalide abil: lippudega, kui võimalik telefoniga, raketidega ja vilesignaalidega. Vaenlase grupid nummerdada: 1, 2, 3 jne. Igale grupile anda ülesanne tegevuseks ja leppemärk tegevuse alguseks ja lõpuks.

Näiteid vaenlase tegevusest:

1. Alguses ilmub vaenlase kuulipilduja 800 mtr. peal. Jaoülem annab kuulipildujale käsu tulistamiseks; määrab sihiku ja tuleviisi.

Leppemärgi järele märk kaob.

2. Vaenlane ilmub 300—400 mtr. peal ja teeb hüppeid.

Peab avama tule. Kui märk kadunud, tuli katkestada.

Samal hüpote ajal ilmub vähe kõrval, samal kaugusel, kuulipilduja.

Tuli üle viia kuulipilduja pihta — tähtsam märk.

3. Vaenlase kuulipilduja ilmub 400 mtr. kaugusel. Meie kuulipilduja rikis. Koondada laskurite tuli vaenlase kuulipilduja pihta.

4. Ilmuvad vaheldamisi 400 mtr. peal vaenlase laskurid ja kuulipilduja. Kuulipilduja ilmumisel tuli selle peale üle viia, laskuritele käsk anda vaenlase laskurite tulistamiseks (igauks tulistab omaette). Vaenlase kuulipilduja kaob. Meie kuulipilduja tuli üle viia laskurite pihta.

5. Vaenlase laskurid 300 mtr. peal.

Meie laskurid avavad tule nende pihta. Kontrollida, kas igauks on valinud omaette märgi. Selleks püssid lasta sihti panna ja anda käsk tegevus lõpetada. Siis laskureid läbi käies kontrollida ja parandada.

Sarnased ülesanded tuua igasugu kaugustel. Nende otstarve — arendada jaoülema otsustusvõimet ja tulejuhtimise tehnikat.

Kui vaenlane on jõudnud umbes 200 mtr. peale, anda eriolukord — näiteks: „Vaenlane naaberjao piirkonda sisse murdnud. Jaol taganeda selle ja selle joone peale.“

Täitmine:

Ära määrata taganemise järjekord.

Alguses taganevad laskurid üksikult või paarikaupa. Kohalejäänud tulistavad ägedalt, et maskeerida teiste taganemist. Kui laskurid kõik taganenud, taganevad viimastena kuulipilduja ja jaoülem. Uuele positsioonile jõudnud osad toetavad tulega teiste taganemist. Asudes uuele positsioonile avab kuulipilduja tule.

Ülesanne nr. 2.

K. kuulipilduja jagu pealetungil.

Üldmärkeid õppuste läbiviimise kohta.

Jao pealetungi tegevus viiakse läbi rühma pealiku juhatusel kompanii pealiku poolt väljalititud maastikul.

Rühma pealik määrab rühma koosseisust tarvilise vaenlast kujutava meeskonna ja annab need kompanii pealiku poolt määratud jagude tegevuse juhatajate käsutusse, kes nendele annavad ülesande ja leppemärgid tegutsemiseks.

Ülejäänud meeskond tegutseb jao pealiku juhatusel ülesande kohaselt rühma pealiku järelevalvel.

Malevates, kus puuduvad kerged kuulipildujad, määratakse sinituriteks üks laskuritest, samuti nimetatakse kuulipilduja toimkond.

A. Kui jaoülem on saanud rühmaülemalt pealetungiülesande, võtab ta oma jao ja viib määratud suunas sarnasesse kohta, kust oleks pealetungiriba kõigile nähtav, ja seletab ära ülesande (tegevus algab umbes 1000—1200 mtr. vaenlasest).

Ülesanne:

1. Teated vaenlasest, näide: „vaenlane asub seal nii suurte jõududega, nagu see antud lähema ülema poolt“. Vaenlase asukoht või suund maastikul kätte näidata.

2. Meie kompanii ülesanne on vaenlane oma seisukohtadelt välja lüüa, I rühm liigub meist vasakul (näidata kätte suund), meie rühm tungib peale selles suunas (maastikul ära näidata), II rühm liigub varus I rühma taga (ülesanne ära seletada).

Meie rühma ülesanne on vaenlane antud punktist välja lüüa, selleks otsustas rühmaülem: 2 kk. jagu tungivad peale esimesel joonel ja 2 laskurjagu teisel joonel astmena paremale, ülesandega anda lööki vaenlasele paremalt tiivalt.

Meist paremal liigub 4. jagu, kellega tulistidet pidada. Vasakul 1. rühma 4. jagu (kätte näidata naabritele antud pealetungi suunad).

3. Meie jao ülesanne on peale tungida selles suunas (maastikul näidata) ja vaenlane oma seisukohtadelt välja lüüa.

4. Padrunitagavara liigub 4. jao taga, kust saab täiendada 4. ja 5. numbri läbi.

5. Kompanii sidumispunkti asukoht on...

6. Rühmaülem liigub 4. jao juures.

Korraldused enne pealetungi:

1. Näitab jaole kätte kohalised esemed, milleni ta tahab välja liikuda. Ühes sellega valib tee ja rivi vormid, kuidas ta jõuda tahab valitud esemeteni. Määrab ära edasiliikumise järjekorra: ise ühes vaatlejatega liigub ees, järele jagu abi juhatusel antud signaalide järele.

2. Määrab vaatlejad ja annab nendele ülesanded: Nr. 2 lahingvälja vaatleja, kes annab teateid vaenlase üle, ja üks mees vaatlejaks, kes paneb tähele rühmaülema poolt antud leppe-

B. Jao edasiliikumine enne tulevõitlusesse astumist.

Jagu liigub edasi kolonnis niikaua kui see võimalik, s. o. kui maastik pakub varju ja vaenlase tuli ei sunni jagu ahelikku paiskuma. Mida kauem jagu saab kolonnis liikuda, seda kiiremini sünnib edasiliikumine. Kui maastik edasiliikumisel ei paku varju tervele jaole, siis tuleb jagu poolitada, s. o. tagavaratoimkond eraldi tegevtoimkonnast. Tegevtoimkonda juhivad jaoülem ise, tagavaratoimkonna juhtimine antakse jaoülema abi hooleks.

Siin tuleb silmas pidada varjumist liikumi-

Järva maleva Järva-Jaani, Vöhmuta ja Einmanni kompaniid vabariigi VIII aastapäeva paraadil.

märke ja annab need edasi jaoülemale. Tiiva laskurid peavad tähele panema ja sidet pidama naaberjagudega ja sellest teatama jaoülemale.

3. Leppemärgid: samad, mis ette nähtud jalgväe määrustikus ja üles loetud üksikmehe väljaõppes. Peale selle vaenlase ilmumise üle anda teade püssi ülestõstmisega ja ilmumise suunas viipamisega.

4. Minu asetäitjad jaoülema abi ja nr...

Märkus: Tegevus algab umbes 1 klm. kaugusel vaenlasest. Jagu liigub edasi maastiku kohaselt kas kolonnis või hüpetena ühe- või kahekaupa. K-dod edasiliikumiseks annab jaoülem või tema abi.

Näide: Jagu, hüpe ühekaupa eeloleva künka taha, marss-marss! Laskurite poolt täidetakse, nagu üksikõppusel õpetatud. Naaberjaod tähendatakse ära üksikute meestega, kes tegutsesvad kokkuseatud plaani järele. Iga jao juure määratakse tegevuse juhataja, kes annab jaole eriolukordasid, mida jaoülem ja laskurid peavad täitma.

sel, et vaenlane meid ei näeks, tuleb ära kasutada kõik kohased esemed edasiliikumiseks. Kui on avatud vaenlase kuulipilduja tuli, siis sellest kõrvale põigelda ja tulevaheajal edasi liikuda.

Ära kasutada oma raske-kuulipilduja tuld edasiliikumiseks.

Jaoülema tegevus:

1. Jaoülema k-dod edasiliikumiseks peavad ära määrama rivivormi vastavalt maastikule ja vaenlase ning oma tulele.

Komando näitab ära, kuhu liikuda, kuidas, kelle järele (suunad) ja täitekäsk.

Näide: „Jagu, hüpe 3-kaupa eelseisva võsa joonele, marss-marss!“

2. Jao juhtimine üle lageda koha, läbiviimine vaenlase tulest, oma tule ja vaenlase vaikimise ärakasutamine.

3. Juhtimine sünnib käsuga, k-doga või leppemärgiga, mis juba eelpool kindlaks määratud.

Märkus: Juhataja annab vaenlasele leppemärke kokkuräägitud viisil, välja kutsudes

vaenlase tuld, et kontrollida jaoülem ja laskurite otstarbekohast tegevust.

C. Kallaletung.

Kui on jõutud 700—800 mtr. vaenlasest, või kui maastik ei paku edasiliikumiseks varju, siis tuleb astuda vaenlasega tulevõitlusesse. Selleks tuleb välja käsutada kuulipilduja, kuna laskurid jäävad varjatult kohale.

Jaoülemate tegevus:

1. Jaoülem roomab ette, toimetab vaenlase luuret, otsib üles väärilised märgid, valib kuulipilduja asukoha. Annab komando või leppemärgi k- kuulipilduja kohaleasumiseks.

2. Komando kuulipilduja kohaleasumiseks: „Kuulipilduja eelseisva künka jalale kohale!“ (võib ka leppemärki anda, kui jaoülem on kohal). Täitmise: Laadija asub näidatud kohale, valib soodsa asukoha, kaevab jalgade augud, maskeerib ja kutsub sihturi kohale. Sihturi kohale jõudes seatakse kuulipild. üles ja laskevalmis. Selle peale järgnevad kohale nr. 1 ja 2. Tagavaratoimik jääb varju või täidab jaoülemate poolt antud eriülesandeid.

Numbrit kohaleasumine peab sündima varjatult, et mitte paljastada kuulipilduja asukohta.

3. Annab tule ülesande ja komando. Näide: „9 (sihtur), poolparemal üksik mänd (sihtur vastab: „käes“). Puust kaks sõrme paremal väike põõsas (käes). Põõsa kõrval vaenlase kuulipilduja (käes). Kuulipilduja pihta 3 magasinipunkt tuld!“ (Sihtur avab tule.)

Jaoülem vaatleb kuulide langemist ja teeb vastavaid parandusi sihtkoha ja sihtpunkti valikus.

Nr. 1 teatab, kuhu kuulid langevad.

Nr. 2 teatab tule mõju vaenlase peale.

Laadija hoolitseb laskemoona eest ja peab arvet padrunite üle.

4. Tule lõpetamine. Kui märk kadus, annab jaoülem k-do: Lõpetada! Toimetab tule üleviimist ühelt märgilt teisele, kui ilmub tähtsam märk.

Kui tarvis, kannab tule üle naaberpiirkonda, kui naaber vaenlase tule ülekaalu tõttu ei saa edasi liikuda, selleks lõpetab laskmise endise märgi pihta; juhatab kätte uue märgi, nagu eelpool tähendatud, ja annab k-do tule avamiseks, määrab tule viisi.

Märkus: Öppuse juhataja loeb igasugu olukordi ja muudatusi vaenlases, sundides selle jaoülemat ja laskureid tegutsema.

D. Hüpped uutele laskekohtadele ja viimase tulejoone sissevõtmine.

1) Kui on tarvis ja võimalus liikuda uuele laskekohtale, siis annab jaoülem komando: J a g u, h ü p e ! Näit.: „ühekaupa eelseisva kraavi joo-

nele!“ (k-do antakse edasi ahelikus) m a r s s - m a r s s ! (korratud). Selle järele asub esimesena kohale jaoülem ja laadija, siis sihtur ning peale seda nr. 1 ja 2.

Hüppe juures silmas pidada eelolevat maastikku, et uuele laskekohtale asutaks varjatult. Kui maastik varju ei paku, siis tuleb lagedatest kohtadest minna üle lühikeste ja kiirete hüpetega.

Kui hüppe ajal vaenlane tulistab, maha heita; tuli lõpeb — edasi liikuda. Nii liigutakse edasi kuni 300 mtr. vaenlasest.

Märkus: Vaenlase tegevust juhib öppuse juhataja.

2) Kui on jõutud 300 mtr. vaenlasest, siis on hädahohtlik kuulipildujat edasi viia (tappetule piirkond).

Siin valitakse kuulipildujale lõplik asukoht hea laskevõimalusega.

Tegevus viimasel tulejoonel.

Siin peab jaoülem oma jao kogu tulejõu panema tegevusse rünnaku ettevalmistamiseks ühes laskurjagudega.

Selleks kutsub ta välja ka tagavaratoimikonna leppemärgiga või komandoga: „K õ i k v ä l j a !“

Siin astuvad laskurid tegevusse igauks omalt, tulistades ja märki valides ning oma tuld ära kasutades edasiliikumiseks.

E. Jaoülemate tegevus rünnakul.

1. Paneb tegevusse terve jao tulejõu, annab kätte märgid.

2. Määrab rünnakupunkti ja teeb korralduse täkkide otsapanekuks komandoga: „t ä ä k !“ (tägid pannakse otsa vaheldamisi — üks tulistab, teine seab tääki).

3. Komando rünnakuks: „t o r m i m a r s s - m a r s s !“

Rünnaku algus tuleb valida ühel ajal laskurjagudega. Kohale jääb ainult sihtur ja laadija, kes tulistavad viimse võimaluseni, kuna teised edasi tormavad rünnakupunkti suunas, koondudes jaoülemate ümber.

Kui jõutud vaenlase kaevikutesse, puhastada see käsigranaatide ja püssitulega ning kuulipilduja järele kutsuda taganeva vaenlase tulistamiseks.

F. Vallutatud positsiooni korraldamine:

1. Jaoülem kogub mehed ja paigutab nad kohale.

2. Määrab vaatleja vaenlase tegevuse ja naabri järele.

3. Seab üles kuulipilduja, vaenlase jälgimiseks tulega; juhib tuld.

4. Loob sideme rühmaülemaga.

5. Teeb korraldusi padrunitetagavara täiendamiseks.

Kaitseliidupäeva võistlused.

Avaldame siin kaitseliidu ülema poolt kinnitatud üleriiklise kaitseliidupäeva võistluste määrused.

I. Kergejõustiku alal võistlejate A ja B klassi liigitamise määrus.

Kaitseliidupäeva võistlused algavad kesknädalal, 15. juunil, kestavad 5 päeva ja lõpevad pühapäeval, 19. juunil.

Laiaulatusliku ja mitmekesise võistlustekava eesmärk on ligi tõmmata võimalikult suuremat malevlasteperet ja võimaldada neile võistlusest osa võtta võimete- ja huvikohaselt üksik- ja rühmvõistlusaladel. Uudisena kavas on Soomes rohkem poolehoidu leidnud pesapallimängu võistlus.

Võistluste kavas on järgmised alad:

1) Kergejõustik. A klass. Jooksud: 100-, 400-, 1500-, 110-mtr. tõkkes. Hüpped: kõrgus-, kaugus-, kolmik-h-ga, teivas-. Visked: kuul, ketas, oda, granaat.

B klass. Jooksud: 100-, 200-, 1500-mtr. Hüpped: kõrgus-, kaugus-h-ga. Visked: kuul, (5,44), ketas.

Teatejooksud: 1000-mtr. (5×200), 5000-mtr. (5×1000).

2) Orienteerimisjooks.

3) 25-klm. jalgrattasõit raketes.

4) Sõjaline kolmevõistlus (1000-mtr. jooks, 150-mtr. laskmine, granaadiheide).

5) 12-klm. rännakvõistlus gruppidele.

6) Laskmine: a) üksikvõistlus püssidest, b) gruppide vahel, võistlus püssidest, c) pealikutevaheline võistlus püstolitest, d) üksikvõistlus rasketest kuulipildujatest.

7) Pesapall.

8) Jalgpall.

§ 1.

Kaitseliidupäeval kergejõustiku alal võistlejad malevlased, kes saavutanud rahvusvahelistel, üleriiklikudel, seltsivahelistel, maakonnamalevate- ja üleriikl. kaitsevæe sportlikkudel võistlustel alljärgnevaid tagajärgi, loetakse kaitseliidupäeva võistlustel esimesse (A) klassi kuuluvaks:

100 mtr. jooks	alla	12,2 sek.
200 " "	"	26,0 "
400 " "	"	58,0 "
800 " "	"	2,15,0 "
1500 " "	"	4,50,0 "
3000 " "	"	10,00,0 "
5000 " "	"	18,00,0 "
10000 " "	"	38,00,0 "
110 mtr. tõkkejooks	"	20,0 "

Kaugushüpe hooga	üle	6,00 mtr.
Kõrgushüpe "	"	1,55 "
Teivashüpe	"	2,80 "
Kolmikhüpe hooga	"	12,20 "
Kuulitõuge	"	11,50 "
Ketas	"	35 "
Oda	"	45 "

§ 2.

Malevate spordiklubid on vastutavad selle eest, et ülesantud võistlejad võistleavad õigestes klassides.

Kui selgub, et B klassi on üles antud A klassi kuuluv võistleja ja tema seal auhinna kaitseliidupäeval saavutanud, võidakse kogu maleva saavutus kergejõustiku alal tühistada.

Võistlejate ülesandmine.

Täpsed võistlejate nimekirjad saata Tartu maleva staapi hiljemalt 3. juuniks s. a.

Rändauhinnad.

Kaitseliidupäeva võistlusalade rändauhinnad malevatel toimetada Tartu maleva staapi hiljemalt 3. juuniks s. a.

Kergejõustiku võistlused peetakse Eesti spordiliidu määruste kohaselt.

II. Sõjalise kolmikvõistluse kava ja määrused.

1.

Võistlusest osa võtta võib iga malev 3 võistlejaga. Võistluskäiku juhivad Tartu maleva poolt määratud kohtunikud kogu. Võistlejate huvisid kaitseb tarbekorral maleva esitaja.

2.

Võistlejate riietus: kaitseliidu vorm, selle puudusel härilik riietus kaitseliidu mütsi, kaitseliidu käesidemega ja säärsaabastega või nende puudusel lihtsalt sääresidemetega või säärttega.

Sunduslik varustus: 1) malevas tarvitusel olev vintpüss; 2) vöörihm; 3) kaks padrunitaskut 45 lahingpadruniga ja 4) „Lemon“ või „Mills“ süsteemiline käsigranaat (ilma sütikuta).

3.

Võistlus koosneb 1000 mtr. jooksust, laskmisest ja granaadiheitest. Võistleja on asetatud 1150 meetri kaugusel ülesseatud rinnakujust (laske-eeskiri I vihik lehek. 194); starteri poolt antud pauku järele algab võistleja oma äranägemise järele lähenemist märgi poole kas joostes või käes. Varjumist arvesse ei võeta. Jõudes märkidest 150 mtr. kaugusel äramärgitud tuleliinile, heidab võistleja pikali, laadib püssi 5 padruniga ja laseb lamades käelt 5 lasku rinna-

kujusse. Iga võistleja jaoks peab eraldi kuhu olema; varem selles kujus tabamusi olla ei tohi. Padrunid võtab võistleja temal kaasas olevast tagavarast. Peale viimast lasku suleb võistleja luku ja ilma, et kesti üles korjaks, tõuseb püsti ja heidab granaadi (soovi korral hooga) võistlustekorraldajate poolt kindlaksmääratud suunas ja märgitud äraviskejoonelt. Kui heitja äraviskejoonelt ühe jalaga üle astub, arvestatakse granaadiheite tagajärjest 1 mtr. maha. Astub ta üle kahe jalaga, tühistatakse terve granaadiheite tagajärg.

Granaadiheilte võetakse arvesse ainult kaugus ja teda arvestatakse samadel alustel, kui odaheitel juures. Granaadi heitmisel peab võistleja hoidma püssi teises käes. Võistluse lõpp loetakse momendist, mil heidetud granaat maapinda puudutab. Tagajärjed arvestatakse võistluse peale ärakulunud aja järele, s. o. momendist, mil liikumine algab, ja lõpeb momendiga, mil peale laskmist heidetud granaat maad puudutab.

Iga lasu eest, mis kuhu tabanud, arvestatakse 12 sekundi aja edu. Samuti arvestatakse aja edu granaadi heite juures, kus iga täismeeter kaugust annab 1 sekundi ajaedu. Poolikud meetrid arvestatakse järgmiselt: 1 kuni 49,9 sm. arvesse ei võeta; 50 kuni 99,9 sm. arvestatakse ühe meetri eest.

Näiteks: üldine aeg võistluse täitmiseks oli 5 min. 35,5 sek.

Tabamusi 3; seega ajaedu 36 sekundit.

Granaadi kaugus 35,87; seega ajaedu 36 sek. Kokku: 72 sekundit, ajaedu = 1 m. 12 sek. 5 min. 35,5 sek. — 1 m. 12 sek. = 4 min. 23,5 sek.

Seega on lõputulemus 4 min. 23,5 sek.

Stardist väljalaskmine sünnib vastavalt kohapealsetele oludele, kuid ei või korruga välja lasta üle 6 võistleja.

Selles määruses mitte ette nähtud üksikasjad ja võistluse kestvusel üleskerkinud arusaamatused lahendavad võistlustel olevad vahekohtunikud.

III. Rakmetes jalgarattasõidu võistluskava ja määrused.

1.

Võistlusest osa võtta võib iga malev 3 võistlejaga. Võistluskäiku juhivad Tartu maleva poolt määratud kohtunikkude kogu. Võistlejate huvimid kaitseb tarbekorral maleva esitaja.

2.

Võistlejate riietus: kaitseliidu vorm; selle puudusel harilik riietus kaitseliidu mütsi, kaitseliidu käesidemega ja säärsaabastega või nende puudusel lihtsalt sääresidemete või säärttega.

Sunduslik varustus: 1) malevas tarvitusel olev vintpüss; 2) kaks padrunitaskut 45 lahingpadruniga; 3) võõrihm.

3.

Võistlusmaa pikkus on 25 klm., kusjuures otsemaad 12,5 klm. sõidetakse edasi ja tagasi. Stardist võib välja lasta olude kohaselt, kuid mitte rohkem kui 3 võistlejat korruga. Väljalaskmine võib sündida iga 1 minuti järele. Kohtuniku juuresolekul ja valvel laadib võistleja oma püssi paukpadruniga ning asub starti, jalgratast kätega hoides, jalgratta kõrval, kusjuures mõlemad jalad peavad maad peal olema. Püssi ja padrunitaskute paigutamine võistleja keha ümber on vaba. Starteri pauku järele hüppab võistleja rattale ja sõidab. Võistlusmaa pöördepunktis on kontrollpunkt, kust iga võistleja saab kaasa tõenduse sealkäimise üle. Võistlusteel liiguvad kontrollautod või mootorrattad vastavalt kohapealsetele oludele.

4.

Finischist läbi sõites asub võistleja temale varem kätenäidatud laskekohale, ja laseb ühe lasu stardis laetud püssist (paukpadruniga).

Võistlus loetakse lõppenuks momendist, mil kõlas pauk.

Märkus: Juntumisel, kui padrun lahtu ei läinud, võetakse aeg klõpsu järele, mis löökraud vastu sütitikust lüües annab.

5.

Rattatüüp on vaba, kuid peab olema vabajooksuga ja sisemiste kummidega, s. o. mantel eraldi ja kummid eraldi. Võidusõiduratta ja samuti kahtluse all olev tüüp ei ole lubatud.

Ratas võib olla ka ilma porilaudadeta.

6.

Paremuse arvestamine sünnib ainult aega arvesse võttes.

7.

Selles määruses mitte ette nähtud üksikasjad ja võistluse kestvusel üleskerkinud arusaamatused lahendavad võistlustel olevad vahekohtunikud.

IV. Rännaku võistluse kava ja määrused.

1.

Võistlusest osa võtta võib iga malev ühe meeskonnaga. Võistluskäiku juhivad Tartu maleva poolt määratud kohtunikkude kogu; võistlejate huvimid kaitseb tarbekorral maleva esitaja.

2.

Võistlejate riietus: Kaitseliidu vorm; selle puudusel harilik riietus kaitseliidu mütsi, kaitseliidu käesideme ja säärsaabastega või nende puudusel lihtsalt sääresidemete või säärttega.

Sunduslik varustus ja rakmed: 1) maleva tarvitusel olev vintpüss; 2) kaks padrunitaskut 45 lahingpadruniga; 3) vöörihm; 4) seljapaun, mis ühes sissemahutatud raskusega kaalub 10 naela.

Märkus: Varustusena ettenähtud seljapauna ühes sisseasetatava raskusega muutseb oma võistlejale meeskonnale iga malev ise.

3.

Meeskond koosneb ühest laskurjaost, s. o. 1 jaopealik, 1 jaopealiku abi ja 8 malevast. Jaopealikuks peab tingimata olema üks pealikutest, vaatamata sellele, missuguse pealiku kohal tema kaitseliidus teenib.

4.

Võistlusmaa pikkus on 12 klm., kusjuures otsesemaa 6 klm. käiakse või joostakse edasi ja tagasi. Iga meeskond stardib 3-minutiliste vaheaegadega. Meeskond liigub kolonnis ühekaupa või trobikonnas. Jaoulem liigub seal, kus temal parem jao liikumist reguleerida.

Vastastikku võivad mehed üksteist abistada nagu näiteks: üksteist toetada, naabri püssi või seljakotti kanda jne. Kontrollpunktis saab iga meeskonda kuuluv mees vastava tõenduse, mis ilma takistusteta välja peab antama.

Meeskonnale väljastpoolt abi andmine nagu juuaandmine, süüaandmine, vee kaelavalamine jne. on keelatud; meeskonna ergutamise väljastpoolt (häälega, muusikaga, trummiga jne.) on lubatud.

Finischist võib meeskond trobikonnas läbi joosta, kusjuures ajaks märgitakse viimase mehe aeg. Maha jääda võivad 2 meest, kuid mahajäänute seas ei tohi olla jaopealik.

Kui meeskonnast jääb maha rohkem kui 2 meest või jaopealik, tühistatakse meeskonna saavutus.

Kui maha on jäänud ainult üks mees, saab meeskond aja eduks 30 sekundit. Kui terve meeskond finischi ilmub, saab ta aja edu 60 sek.

5.

Paremuse arvestamine sünnib aja järele.

6.

Selles määruses mitte ette nähtud üksikasju ja võistluste kestvusel üleskerkinud arusamatusi lahendavad võistlustel olevad vahekohtunikud.

V. Laskevõistluste kava ja tingimused.

A. Võistluste korraldus.

1. Laskevõistlused peetakse, vaatamata ilmastikule, Tartu maleva korraldusel ja tema poolt väljavalitud laskeväljadel või tiirudel.

2. Võistlused peetakse järgmistel aladel: a) üksiklaskmine püssidest; b) gruppidevaheline laskmine püssidest; c) pealikutevaheline üksiklaskmine püstolitest; d) üksiklaskmine rasketest kuulipildujatest.

Kõik grupi laskurid lasevad selle-süsteemilistest vintpüssidest, missugused malevatele välja antud.

Üksiklaskuritel jääb püssi süsteem vabaks.

Püstolitest laskmine sünnib „Browning“-süsteemilisest püstolist kal. 9 mm. ehk 7,65 mm.

Rasketest kuulipildujatest laskmine sünnib malevatele väljaantud rasketest kuulipildujatest ja iga maleva oma laskemoonaga. Kui malevale raskeid kuulipildujaid välja antud ei ole, ja tema rasketest kuulipildujatest laskmises soovib võistelda, laseb sarnasel korral soovija maleva Tartu malevale kuuluvaist kuulipildujatest Tartu maleva laskemoonaga.

3. Osavõtu tingimused.

Iga malev saab võistlustest osa võtma: a) ühe laskurgrupi à 6 meest; b) 3 üksikvõistlejat vintpüssidest; c) 3 üksikvõistlejat pealikut püstolitest, alates rühma pealikust; d) 3 üksikvõistlejat rasketest kuulipildujast.

Üksiklaskurid võivad võistelda ka grupi koosseisus.

Juhtumisel, kui keegi grupilaskuritest laskevõistlustest osa võtta ei saa, võivad malevad grupi koosseisu üles võtta kuni kolm reservmeest. Kõikidel üksikvõistluste aladel võib üles anda igal ajal üks reservmees.

3. juuniks saadavad kõik malevad laskevõistlustest osavõtjate nimekirjad Tartu maleva pealikule; nimekirjas olgu tähendatud iga võistleja nimi, perekonnanimi ja ametala kaitseliidus. Samuti tuleb nimekirja üles tähendada reservlaskurid. Nimekirjad esitatagu iga võistlusala peale eraldi, näit. üksiklaskurid, grupilaskurid jne. (V. lisa vorm nr. 4).

4. Vahekohtu moodustamine.

Tartu maleva moodustab 3-liikmelise „Vanemate vahekohtunikude kolleegiumi laskevõistluste alal“ ja paneb ette kinnitamiseks kaitseliidu ülemale.

Äraolenevalt kohalikkudest oludest ja laske-tiirude arvust, moodustab Tartu malev vahekohtu iga tiiru tarvis. Vahekohtu koosseis igas tiirus: 1 vanem vahekohtunik, üks vahekohtunik iga laskuri järelevalveks, 1 padrunitagaja vahekohtunik, 2 vahekohtunikku märklaudade juure tagajärgede ülesmärkimiseks + üks laskja maleva esitaja. Vahekohtute moodustamisest võtavad osa kõik malevad 1—2 esitajaga. Lõpuliiku maleva esitaja arvu määrab ära Tartu malev olenevalt üldisest vajalisest kohtunikude arvust ja annab sellest teada malevatele hiljemalt 1. juuniks.

Kõik kohtunikud on varustatud kollase side-

mega varuka ümber ja nende tegevusse segamine on keelatud.

5. Hiljemalt üks nädal enne võistlusi korraldab Tartu malev laskmise järjekorra ja lasketiirude väljaloomise.

Loosimise tagajärjed antakse kohe peale loosimise toimetamist malevatele teada.

6. Soovi korral võivad võistlejad malevad oma poolt kaasa toodud laskemoona tarvitada. Kui mõnel maleval ei ole võimalik oma laskemoona tarvitada, antakse see välja Tartu maleva poolt, kusjuures Tartu malev muretseb ainult Jaapani, Vene ja Inglise laskemoona. Teatud selle kohta, kas võistleb malev oma laskemoonaga või mitte, saata Tartu malevale ühes võistlejate nimekirjadega.

Juhul, kui malev laseb oma laskemoonaga, tuleb laskemoon enne võistluste algust ära anda selle lasketiiru vanemale vahekohtunikule, kus võistleja malev laseb.

B. Võistlustingimused.

1. Üksiklaskmise võistlustingimused vintpüssidest.

Distants 300 mtr., märk: rahvusvaheline 10-ringiline, iga ringi laius 5 sm. (Laske-eeskiri vihik I joon, nr. 52). Alguses võib iga laskur soovi korral lasta 2 proovilasku vabast asendist ja toelt, mis näidatakse iga lasu järele.

Võistluseks laseb iga laskur vabast asendist käelt 15 lasku, mis märgitakse üles iga 5 lasu järele. Aeg piiramata. Paremuse otsustab saavutatud silmade arv.

Möödalastud kuulid laskurit võistlusest ei kõrvalda.

2. Võistlustingimused grupi laskmiseks.

Distants 300 mtr. Iga laskuri tarvis sama märk, nagu üksiklaskmiselgi. Alguses võib iga laskur soovi korral lasta 2 proovilasku vabast asendist ja toelt, mis näidatakse iga lasu järele. Võistleja grupp laseb korraga, kusjuures iga laskur laseb võistluseks temale määratud märklauda 10 lasku, mis märgitakse üles iga 5 lasu järele. Aeg piiramata. Laskeasend vabalt käelt.

Paremuse otsustab 6 laskuri saavutatud silmade arvu summa.

Möödalastud kuulid gruppi võistlusest ei kõrvalda.

3. Võistlustingimused pealiku-tele püstolitest laskmisel.

Distants 35 mtr. Märk: 10-ringiline, iga ringi vahe 2,5 sm. Asend püsti vabalt käelt ilma puupärata.

Iga laskur laseb 7 lasku. Aeg piiramata. Minimaalne silmade summa 35.

Kõik kuulid peavad olema ringides.

4. Võistlustingimused r. klp. laskmisel.

Distants 600 mtr.

Märk: 5 vöökuju (L. E. I vihik joon, nr. 57). Kujud üles seatud ühel joonel 6-meetriliste vahedega.

Kätte antakse 75 linti laaditud padrunit.

Aeg harjutuste täitmiseks 120 sek.

Harjutuse läbiviimine:

Kuulipilduja on laskekohal üles seatud. Kõik pärsid lahti ja laskesuunast vähe kõrvale pööratud. Lukk äärmises eelseisus ja kaas kinni. Tegevuse alguseks antakse vile.

Sihur, kes asub kuulipilduja juures, laadib kuulipilduja, seab sihiku, paneb sihti esimese kaju pihta laskmiseks, kinnitab pärsid ja laseb 1—2 valangut. Lõpetab tule. Viib üle teise kaju pihta, annab 1—2 valangut.

Nii peab sihur kõik kujud tulistamisega üle käima ja välja laskma kõik padrunit.

Sihikut võib tarvitada kõikide kujude pihta sihi panemiseks. Kui kõik kujud üle tulistatud, tühjendab sihur kuulipilduja, s. o. võtab tühja lindi söötjast välja. Tühjendamise lõpust annab teada parema käe ülestõstmise ja hüüdega „lõpp“.

Aeg laadimise algusest kuni tühjendamise lõpuni 120 sek.

Hindamine:

Iga tabatud kaju, kus üks kuul sees, loeb 10 silma, iga rohkem tabamus loeb 5 silma.

Iga sekund, mis alla 120 sek. ära tarvitatud, annab 1 silm edu. Iga sekund, mis üle 120 sek. ära tarvitatud, annab 1 silm kahju.

Märkus 1: Kui tulevad ette lasketakistused, mis olenevad laskemoonast või kuulipildujast, algab võistlus uuesti. Lasketakistused, mis tekivad sihuri süü läbi, kõrvaldatakse tingimustes ülesseatud aja arvel.

Märkus 2: Kuulipilduja sihik harilik, mitte optiline.

C. Määrused laskmise käigu kohta.

1. Iga grupile ja üksikvõistlejale määratakse loosimise tagajärgede põhjal laskmise aeg ja koht. Kui grupp või üksikvõistleja määratud ajaks kohale ei ilmu, langeb ta võistlusest välja.

Kui mitteilmumine on seatud mõne teise võistlusala teostamisega, loetakse see põhjendatuks ja grupp või üksikvõistleja võtab võistlusest osa.

2. Aja kokkuhoidmise mõttes on laskekommisjonil õigus ilmutata jäänud grupi või üksikvõistleja asemele uut gruppi enne määratud kella-aega tuleliinile kutsuda.

3. Tuleliinile asudes peavad kõigil võistlejatel püssilukud lahti olema.

4. Laskuritele minek ettepoole tuleliini on keelatud.

5. Tuleliinil viibimine on kõigil, peale kohtunikude ja järjekorra laskurite, keelatud. Selleks piiratakse tuleliinid 20 mtr. kauguselt nõõriga ümber.

6. Pikksilmade ja binoklitega vaatlemine tuleliini tagant või külje pealt on keelatud.

7. Igasugu märkuste tegemine kõrvaliste isikute poolt laskuritele on keelatud, välja arvatud kohtunikud, kes võivad teha oma ametmärkusi.

8. Laskemoon antakse välja tuleliinil selleks määratud vahekohtuniku poolt.

olusid arvesse võttes tehakse otsus, kas anda laskurile uus padrun või mitte.

17. Tabamused märklaudades märgitakse vähemalt kahe vahekohtuniku ja laskja maleva esitaja poolt värviliste keemiliste pliitsite ja pulkadega, missugused kuuliaukudesse lüüakse.

18. Kui kuul tabas märklaual ringvööti, võetakse arvesse suuremaarvuline vööt.

19. Kui üksiklaskmisel ühel laskuril on tabamusi rohkem kui väljaantud padruneid, ei arvestata kõige nõrgema kuuli tagajärge.

Järva maleva Tapa malevkonna taktikalised õppused sügisel 1926. a. Kehakinnitamine enne lahingut.

9. Laskemoon peab olema sorteeritud ja raskekuulipilduja padrunid peavad olema kalibreeritud.

10. Püssi laadida ja tuld avada võib ainult vanema vahekohtuniku käsu peale.

11. Laskmise juures on lubatud püssirihma ja padrunitaskut käele toeks kasutada.

12. Märklaud eraldatakse üksteisest vastavate tundemärkidega.

13. Iga laskuri järelevalveks määratakse üks kohtunik.

14. Kõik tuleliinil asuvad kohtunikud ja võistlejad peavad täitma vanema vahekohtuniku käske ja korraldusi.

15. Tõrgete asemele, mis kohtunikule teatavaks tehakse ütelusega: „Tõrge“, antakse uus padrun.

16. Kui on pikendatud lask või muu laske-moonast tekkinud viga, siis peab laskur seda otsekõhe teatama oma kohtunikule. See protokollitakse tiirus oleva vahekohtu poolt ja asja-

20. Võistluste tagajärjed tehakse teatavaks võistluste lõpul.

21. Soodsa ilma korral antakse peale võistluste lõppu märkijate vahekohtunikude poolt kinnitatud ja laskja nimega varustatud märklehed maleva esitajale laskuritele edasiandmiseks.

22. Kõik tekkinud küsimused ja vaielused lahendatakse vahekohtunikude poolt.

23. Üksikute vahekohtunikude tegevuse peale võib kaevata vanemate vahekohtunikude kolleegiumile, kelle otsus on lõplik.

24. Kui üksiklaskmisel võistlejatel on ühesugused tagajärjed ja nemad pretendeerivad koha peale, loetakse paremaks see, kellel on keskmistes ringides rohkem tabamusi, vaatamata tabatud kuulide arvule.

25. Kui grupilaskmisel on ühesugused tagajärjed ja mõlemad pretendeerivad koha peale, siis loetakse paremaks grupiks see, kelle märklaudade keskmistes ringides on rohkem tabamusi, vaatamata tabatud kuulide arvule.

26. Kui püstolitest laskmisel on ühesugused tagajärjed ja mõlemad pretendeerivad koha peale, siis loetakse paremaks see pealik, kelle märklaua keskmistes ringides on rohkem tabamusi.

27. Kui raskekuulipilduja laskmises on ühesugused tagajärjed punktides, siis loetakse paremaks see, kes on tabanud rohkem kujusid. Kui ka need on võrdsed, siis see, kellel on rohkem tabatud kuule.

28. Riigivanema auhinna peale võistlemisel arvestatakse kuue esimese kohaga püssidest ja püstolitest laskmisel, kusjuures püssidest laskmisel saavutatud punktide arv kasvatatakse kahele. Näit.: I koht annab punkte $6 \times 2 = 12$.

29. Grupivõistluste eriauhinna (kindr. Laidoneri poolt annetatud) võitjaks tunnistatakse see laskurgrupp, kes on saavutanud kõige suurema silmade arvu.

30. Kõige paremaks laskurpealikuks ja rahaministeeriumilt annetatud auhinna võitjaks loetakse see pealik, kes on lasketingimustes ettenähtud tingimused täitnud ja saavutanud kõige suurema silmade arvu.

31. Kõige paremaks üksikvõistlejaks laskmises ning Eesti Pangalt ja naaberriikide kaitseliidu esitajate poolt annetatud rändauhindade omandajaks loetakse see üksiklaskur, kes on saavutanud kõige suurema silmade arvu üksiklaskmisel.

32. Raskekuulipildujast laskmisel saavutatud punkte riigivanema auhinna võitmiseks ega malevate paremuse hindamise arvesse ei võeta. Raskekuulipilduja laskmise eriauhinna omandajaks loetakse see laskur, kes on saavutanud kõige suurema silmade arvu.

33. Lasketulemuste ülesmärkimine sünnib juurelisatud vormide nr. 1, 2, 3 järele.

Lõpptulemuste kohta seatakse kokku protokoll, mille kirjutavad alla vanemate vahekohtunikkude kolleegiumi liikmed ja tiirude vanemad vahekohtunikud.

34. Käesolevas määruuses mitte ettenähtud üksikasju ja võistluste kestvusel üleskerkinud arusaamatusi lahendavad koha peal vahekohtunikud.

Vorm Nr. 1.

Laskmise algus kell: 15,30.
Laskmise lõpp kell: 16,15.

N. maleva individuaal-laskmine.

Maleva esitaja:

Nr. Nr.	Laskurid.	Proovilasketagajärjed	I seeria tagajärjed (5 lasku)	Silmi	II seeria tagajärjed (5 lasku)	Silmi	III seeria tagajärjed (5 lasku)	Silmi	Kokku	Püssi süsteem
1	M o l k o p, Valter	12,11	12,11; 7,8,10 =	48	11,10; 9,12,11 =	53	12,11,10,7,9 =	49	150	Jaapani püss
2										
3										

Märkused: üles märkida juhtumused, mis laskmise juures ette tulevad.

Kohtunikud: Tiiru vahekohtunikkude allkirjad.

Maleva esitaja (allkiri).

Laskmise algus kell:
Laskmise lõpp kell:

N. maleva grupi-laskmine.

Vorm Nr. 2.

Maleva esitaja.

Püssi süsteem: Jaapani v/p.

Nr. Nr.	Laskurid.	Proovilasketagajärjed	I seeria tagajärjed (5 lasku)	Silmi	II seeria tagajärjed (5 lasku)	Silmi	Kokku silmi	Märkused
1	M a j o r V a h e r	10,8,	7,10,9,11,10 =	47	9,10,11,8,9 =	47	94	
2								
3								
4								
5								
6								
			S u m m a	181	S u m m a	250	431	

Kohtunikud: Tiiru kohtunikkude allkirjad:

Maleva esitaja: (allkiri).

Laskmise algus:

Vorm Nr. 3.

Laskmise lõpp:

N. maleva r.-klp. laskmine.

Maleva esitaja:

Nr. Nr.	L a s k u r	Tabatud kujude arv	Tabatud kuulide arv	A e g sekundites	Kokku silmi	M ä r k u s e d
1	R a u d s e p p	4	30	102	208	
2						
3						

M ä r k u s: tabatud kuule üldse 34, kuid 4 kuuli loetakse tabatud kujude arvel.

Kohtunikud:

Maleva esitaja:

N. m a l e v a

1927. a. kaitseliidupäeva laskmistest osavõtjate nimekiri.

Nr.	Perekonna- ja eesnimi	Amet kaitseliidus	Märkused:	Nr.	Perekonna- ja eesnimi	Amet kaitseliidus	Märkused:	
A. Üksiklaskmine:				C. Püstolitest laskmine pealikutele:				
1	Hendrikson, Jaan...	rühmapealik	reserv.	1	Klemm, Juhan....	rühmapealik	reserv.	
2	Murakas, Juhan...	komp.-peal.		2	Koik, Leopold....	jaopealik		
3	Uilp, Voldemar...	rühmapealik		3	Tuulik, Jaan.....	"		
4	Toots, Joosep....	jaopealik		4	Anderson, Joosep..	malevlane		
B. Grupilaskmine:				D. R.-kuulipildujatest laskmine:				
1	Paju, Peeter.....	malevlane	reserv. reserv.	1	Ilmelik, Kustas...	malevlane	reserv.	
2	Stein, Andres....	"		2	Hein, Simson....	"		
3	Tensov, Leopold..	"		3	Klein, Davet.....	"		
4	Kivimägi Rudolf..	"		4	Lagi, Hans.....	"		
5	Põlluaas, Karl....	"		j. n. e.				
6	Laansoo, Peeter..	"						
7	Preeks, Arnold...	"						
8	Pullmann, Kar'...	"						

Järva maleva Tapa malevkonna taktikalised õppused sügisel 1926. a. „Sinise poole“ luuretegevus.

Malevlased

kõik

eelvõistlustele!

Sest lähenemas on

kaitseliidupäev!

Igamees tundku end kutsutuks

tooma **O m a** malevale

kaitseliidupäeva kauneid

võite!

Elu on võistlus, astugem julgesti

võistlusse!

Üleriikliku kaitseliidupäeva eriauhindade määrused.

§ 1.

Käesoleva aasta üleriiklikul kaitseliidupäeval antakse peale kaitseliidu peastaabi poolt määratud auhindade ja diplomide veel välja eriauhinnad.

Et kujundada kaitseliidupäeva võistlusi traditsioonilisteks ja alla kriipsutada nende tähtsust, on eriauhinde annetanud:

1. Parimale malevale hra riigivanem, j. rndv.
2. Parimale laskurgrupile kindr. Laidoner, j. rndv.
3. Parimale teatejooksu meeskonnale 5×1000 m. siseminister, rändav.
4. Parimale teatejooksu meeskonnale 5×200 m. K. Päts, rändav.
5. Parimale laskurpealikule rahaministeerium, rändav.
6. Parimale malevale kergejõustiku alal kaitseliidu ülem, rändav.
7. Parimale laskurile Eesti pank, naaberriikide esitajad, rändav.
8. Parimale orienteerumisjooksjale Tall. linnavalitsus, rändav.
9. Parimale jalgpalli meeskonnale kaub. tööstuskoda, rändav.
10. Parimale pesapalli meeskonnale.
11. Parimale sõjalise kolmevõistlejale sõjaminister, rändav.
12. Parimale rännakgrupile.
13. Parimale rakmetes jalgrattasõitjale kindralstaabi ülem, rändav.
14. Parimale rsklp. laskjale laskeinspektor, rändav.

§ 2.

Riigivanema poolt annetatud auhind on jäädavalt rändav, kusjuures iga aasta võitja maleva nimi ühes kõigi nende osavõtjate nimedega, kes maleva kasuks punkte saavutanud, kinnitatakse hõbeplaadil auhinnale.

§ 3.

Kindral Laidoneri poolt annetatud auhind on jäädavalt rändav, kusjuures iga aasta võitja maleva laskurgrupi laskurite nimed tema peale graveeritakse või hõbeplaadina kinnitatakse.

§ 4.

Teatejooksude, kergejõustiku, jalgpalli eriauhinnad on rändavad ja langevad sellele malevale, kes auhinna on 3 aastat järgimööda ehk 5 aastat vaheldamisi võitnud. Rännakvõistluse ja pesapalli eriauhinnad on rändavad ja langevad sellele malevale, kes auhinna on 3 korda võitnud. Igakordne võitja meeskonna nimi kinnitatakse hõbeplaadil või graveeritakse auhinnale. Orienteerumisjooksu, parimlaskuri, parimlaskurpealiku auhind langeb jäädavalt sellele võitjale, kes au-

hinna on 3 aastat järgimööda ehk 5 aastat vaheldamisi võitnud. Sõjalise 3-mevõistl., rakmetes jalgrattasõidu ja r.-klp. laskmise auhind langeb jäädavalt sellele võitjale, kes auhinna on 3 korda võitnud. Igakordne võitja nimi graveeritakse auhinnale.

§ 5.

Riigivanema auhinna peale võistlemisel arvestatakse võistlevatele malevatele punkte iga võidu eest püssidest ja püstolitest laskmises, kergejõustikus A ja B klassis, orienteerumisjooksus, sõjalises kolmikvõistluses, rännakvõistluses ja jalgrattasõidus rakmetes.

Kergejõustikus võetakse seejuures arvesse 3 esimest kohta; püssidest ja püstolitest laskmises, orienteerumisjooksus, sõjalises kolmikvõistluses, rännakvõistluses ja jalgrattasõidus rakmetes — igapähe 6 kohta.

Punktide arvestamisel kasvatatakse siinjuures püssidest laskmisel, mõlemas teatejooksus (5×1000 ja 5×200), sõjalises kolmikvõistluses, rännakvõistluses ja jalgrattasõidus rakmetes saavutatud punktide arv kahele.

Märkus 1. Punkte ja kohti laskmises arvestatakse eraldi gruppidele, üksiklaskuritele ja laskurpealikutele.

2. Iga esimene võit kergejõustikus annab seega 3, teine 2 ja kolmas 1 punkti, kuna laskmises, orienteerumisjooksus, sõjalises kolmikvõistluses, rännakvõistluses ja jalgrattasõidus rakmetes punktid vastavalt 6, 5, 4, 3, 2 ja 1 on.

§ 6.

Laskmiste alal grupivõistluste eriauhinna võitjaks tunnistatakse selle maleva meeskond, kes on saavutanud parima tagajärje.

Samadel tingimustel tunnistatakse võitjaks üksiklaskur, laskurpealik ja r.-klp. laskur.

§ 7.

Orienteerumisjooksu eriauhinna võitjaks tunnistatakse see võistleja, kes täitnud kõik võistluse eritingimused ja jooksumaa kõige lühema ajaga katnud.

§ 8.

Teatejooksu eriauhinna võitjaks tunnistatakse parimat aega näidanud meeskond.

§ 9.

Kergejõustiku eriauhinna võitjaks tunnistatakse selle maleva meeskond, kelle liikmed korralduskavas ettenähtud võistlejate kogu arvus punktidega üldiseks võitjaks tulevad, kusjuures arvestamisele tulevad järgmised alad: A klass: teatejooksud 5×200 ja 5×1000, 100 mtr. jooks, 400 mtr. jooks, 1500 mtr. jooks, tõkkejooks 110 mtr., kuulitõuge, odaheide, kettaheide, granaadipildumine, kõrgushüpe hooga, kaugushüpe hooga,

Leidku lähenev kaitseliidupäev kõik malevlased kaitseliidu mundrites!

Alati ja igakord, kui silmitsed massilist kaitseliitlaste esinemist, puudutab kibedalt silma see kirju pilt, mida kujutavad kaitseliitlaste read — mõned neist on täies mundris, teised kannavad ainult kaitseliidu mütsi, kolmandad aga esinevad õige mitmesugustes erariietes. Ning kuigi kogu kaitseliitlaste väljaastumine sünnib mehiselt ja üksmeelselt, read on sirged ja astumine ühtlane, ei jäta kaitseliidu osade esinemine

pealtvaatajais siiski veel ammugi seda sügavat ja rahuldavat muljet, mida ta avaldaks siis, kui kogu see ühtlaselt tegutsev mass ka oma riietuses oleks ühtlane.

Ei tohi unustada ka asjaolu, et ka malevlastel endil oleks sootuks mõnusa tuju esinemiseks, kui nad teaksid, et see nende esinemine ümbruskonnas esile kutsub üleva meeleolu, järele

teivashüpe, kolmikhüpe hooga. B klassis: 100 mt. jooks, 200 mtr. jooks, 1500 mtr. jooks, kõrgushüpe hooga, kaugushüpe hooga, kuuletõuge, kettaheide.

§ 10.

Jalgpalli eriauhinna võitjaks tunnistatakse see maleva meeskond, kes võistlustel oma vastaseid on löönud.

Märkus 1. Jalgpallivõistlused korraldatakse „karika süsteemis“, s. o. meeskonnad lähevad kokku loosiga ja langevad ühe kaotusega välja. Kui normaal mänguaeg lõpeb viigiga, siis määratakse kohe ½-tunniline lisaaeg ja kui see tagajärge ei peaks andma, siis mängitakse kuni esimese väravani.

2. Kaitseliidupäeval peetakse ainult poolfinaal- ja finaalmängud. Eelvõistlused korraldatakse malevates erikorralduse järgi.

§ 11.

Sõjalise kolmikvõistluse eriauhinna võitjaks tunnistatakse see võistleja, kes täitnud kõik võistluse eritingimused ja saavutanud kõige parema resultaadi.

§ 12.

Rännakvõistluse eriauhinna võitjaks tunnistatakse selle maleva meeskond, kes täitnud kõik võistluse eritingimused ja rännakmaa kõige lähema ajaga katnud.

§ 13.

Rakmetes jalgrattasõidu eriauhinna võitjaks tunnistatakse see võistleja, kes täitnud kõik võistluse eritingimused ja sõidumaa kõige lähema ajaga katnud.

§ 14.

Raskekuulipilduja eriauhinna võitjaks tunnistatakse see võistleja, kes täitnud kõik võistluste määrustes ettenähtud eritingimused ja parima resultaadi saavutanud.

§ 15.

Pesapalli auhinna võitjaks loetakse selle maleva meeskond, kes võistlustel oma vastaseid on löönud.

§ 16.

Kaitseliidupäeva võistlustel omandatud rändauhindu võivad kaitsta ka endised auhindade omanikud-ajateenijad.

§ 17.

Üksikvõistlejatele ja gruppidele annetatud rändauhinnad hoitakse alal võitnud malevate staapides ja nende kohaletoimetamise eest on vastutavad malevate pealikud.

Märkus: Üksikvõistleja rändauhind hoitakse alal maleva staabis kuni auhinna lõpliku võitmiseni, mispeale see võitjale kätte antakse.

§ 18.

Eriauhinna omaniku kaitseliidust lahkumise või väljaheitmise puhul kaotab tema võidetud eriauhinna kaitsmise õiguse, välja arvatud § 16 tähend. juhus. Lõplikult võidetud eriauhinda lahkuvalt malevaselt ära ei võeta.

§ 19.

Kui mingi auhind on juba mõne maleva jäädavaks omanduseks läinud, on kaitseliidu staabil õigus muretseda tema asemele uue väljamängimiseks ja ka võistlustingimusi tema peale muuta.

§ 20.

Uute auhindade väljapanemise küsimust peale eelpoolnimetatud alade, kui nende annetada soovijaid leidub, kaalub iga kord kaitseliidu staap ja määrab omaltpoolt nende väljamängimise tingimused, kokkuleppel auhinna annetajaga.

§ 21.

Auhindu jäädavalt võitnud malevad võivad neid omaltpoolt uuesti annetada endistel tingimustel väljamängimiseks, kusjuures selkorral kaitseliidu staabi poolt kinnitatakse auhinnale annetaja maleva nimi kuldplaadil.

Soome kaitsejõudude lipupäev 16. mail.

16. mai on Soome sõjaväe ja kaitseliidu suurpäev. See päev, mil aastate eest kogu Soome oli täieliselt vabanenud punase võimu ahelaist,

Soome pealinna sisse marssisid, nii defileerivad ka praegu iseseisva ja vaba Soome sõdurid vaimustatud rahvahulga ees.

Vanu Soome sõjalippe.

Turu lääni rügemendi lipp 1686. a.

Münämäe kihelkonna sõjalipp 1712. a.

on kujunenud traditsiooniliseks sõjaväe pühaks. Nagu aastate eest Soome valged sõjaväed kindral Mannerheimi juhatusel punastest puhastatud

Aastate eest olid vaid sõdurid kulunud riietes, lahingutes läbilastud mütsidega, kuid vaimustustuli põles silmades ja pea oli uhkesti

jätab meeldiva mälestuse. Kasvab ühtlasi ka ühistunne, tuntakse end üksteise väärilistena, täieliste malevlastena.

Läheneb kaitseliidupäev. Tartus esinevad kõigi malevate esitajad meie omamaa ja välismaade kõrgete külaliste ja meie rahvamasside ees, lähenevad üle maa kaitseliidu laagrid, kuhu kiilla sõidavad meie kaitseliidu ja sõjaväe juhtivamad jõud, väliskaitseliitude esitajad, kus kogu laagri ümbruskonna rahvas oma malevlaste laagrit külastamata ei jäta.

Kas ei oleks see õige silmapilk end varustada kaitseliidu mundriga, kui seda veel olemas ei ole?!

Mõistagi ei taha me unustada, et nii mõnolegi malevlastele mundri muretsemine ikka alles käib üle jõu. Sarnasel juhul tuleb hakata seda endale osade kaupa muretsema. Esiteks müts ja sääresaapad (paelad), siis mundrikuub, püksid, viimaks palitu, — kuni kogu munder on koos.

Hea tahtmise juures jõutakse nii mõnestki raskusest üle.

Kaitseliidu munder ei ole mitte vaid uhkuse-

asi, vaid ta on tarvilik ja kasulik riietus õppusteks ja laagripäevadeks. Nii mõnigi kahetseb pärast vihmaste ilmadega korraldatud õppusi, et ta neile oli ilmunud erariietes, sest õppustel kantud ülikond on rikutud ja kõlbab vast ainult veel kõige igapäevasemaks tööriideks. Erariided on aga alati palju kallimad kui meie kaitseliidu munder. Peame silmas ka asjaolu, et mobilisatsiooni korral kaitseliitlane, oma mundris väeossa ilmudes selle eest täielise tasu kindlaksmääratud takside alusel kätte saab, see talle kinni makstakse. Peale selle on tal tol puhul veel see hõlbustus, et ta kannab oma sobivaid riideid ja ei pea rahulduma talle kätteulatatud kotina seljas rippuva või igast kohast pigistava mundriga.

Seepärast — kõik, kel puudub veel munder või selle osa, asugem selle jõukohasele muretsemisele, ilmugem kaitseliidupäevale, ilmugem laagritesse meie kaunis ja siiski lihtsas kaitseliidu riietuses, et meil endil oleks hea, rahuline tundmus ja et oma kogumassis pakuksime kõigile meeldiva, meeltüendava pildi.

Järva maleva aastapäevaks 29. mail 1927. a.

Maailmasõja tagajärjel avanes eestlastel jälle kord võimalus alata visa võitlust oma riikliku ja rahvusliku iseolemise jaluleseadmiseks. Meeleheitlikult võitlesid eestlased, tuues kalleid ohvreid oma õnnetu Maarjamaa päästmiseks. Lõputulemuseks oli — rippumatus — iseseisvus. Üle vaenuvälja kumab vabaduskoit... Eesti rahvas on astunud uue elu lävele.

Kes tahaks salata, et meie vabaduse ja iseseisvuse üle ei olda kadedad. Eks ole aastasadade jooksul peetud ägedaid võitlusi Läänemere kallaste pärast. Eks ole seda rannikut ihaldanud endale nii mitmedki suurrahvad; eks ole nad tema üle valitsenudki. — Seepärast ei või veel nüüdki arvata, et meie maad ka nüüdki ei ihaldataks ja et tema vallutamise soovist ollakse loobunud. — Otse ümberpöörduft: nii mõnelegi suurrahvale on meie — eestlaste — iseolemine ja iseriiklus valusaks pinnaks silmas ja meie ei või kunagi olla kindlad, et seda ei hakata kõrvaldama. Sarnast katset on ju tehtud.

Oleme võtnud enda peale suure ja raske kohustuse Eesti riigi loomisega ja selle iseseisvaks

Järva maleva pealik kapt. J. Eisenberg.

püsti: Soome on vaba! Kindral Mannerheimi väeosade sissemarssimisel Helsingisse võis näha liigutavaid stseene. Tagasihoidlikud ja suletud iseloomuga soomlased puhkesid pisaratesse, naised vaatasid emaliku hellusega vabastajate ridades sammuvaid noori poisse, kel püss peaaegu pikem kui nende kasv. Noorukeste näod aga väljendasid julgust ja uhkust: lahingutes karastunud sõduri ilme. Tol ajal sammusid Mannerheimi sõdurite ridades ka vanad, tudisevad taadikeseid, mehed üle kuuekümne, kes juba isamaa altarile oma pojad ohverdanud ning nüüd ise oma lühikese elu maa vabastamiseks hädaohtu asetasiid.

Selle päeva mälestuseks on loodud lipupäev 16. mail. Päeva suursündmuseks on paraad Senati turul, ajalooliste ehitustega ümbritsetud platsil, mida kaunistab väikerahvaste heategija Aleksander II kuju. Tõendus sellest, et Soome rahvas hindab ka verivaenlaste suuremeelsust ja teeneid. 16. mail saabuvad pealinna tuhanded kaitseliitlased provintsist. Tüsedad, tõsised mehed, kes vähemagi rahutuse puhkemisel perekonna ja kodu maha jätavad, et oma rinnaga isamaad kaitsta. Hallid, tagasihoidlikud kaitseliidu vormid, moodustavad Senati turul tugeva müüri, olles kaitseliidu tähtsuse sümboliks. Müür, mida ei kõiguta hädaoht.

Päeva tähtsust tõstab pidulik lippude ülendamine väeosadele ja kaitseliitudele. Pühalikult õnnistatakse need võitluse sümbolid ning pühalikult paljastavad tuhanded kaitseliitlased pea. — Meeles liiguvad mälestused võitlustest, mälestused — valusad ja õndsad. Lipud annab üle riigi isa — president, kes ühtlasi sõjavägede ülempäalik. 16. mai on valgete võidu pühitsemise päev. Mässavad venelased, röövlite banded, kellega kahjuks ühinenud olid paljud Soome ideelisedki töölisid, olid löödud. Maa oli vaba, kuid kodusõja tagajärjed on veel praegugi tunda. Kui kindral Mannerheim oma väsinud ja võidukad sõdurid peale 16. maid koju laskis, algasid ridades teeninud maamehed ülesehitavat tööd. Rüüstatud varandust ei saadud küll enam tagasi, kuid soomlasele omase sitkusega suudeti majapidamine tõsta peagi endisele kõrgusele. Kuid nii mitmeski talus oli peremehe või poja koht tühi... Paljudes puudusid mõlemadki. — Ning nii mõnigi ema ohverdas isamaale kõik oma lapsed. —

Õnnistatavate lippude arv oli tänavu piiratud minimaalsuseni: üheni. Selle sotsialistliku peaministri poolt üleantud lipu omanikuks sai autopataljon.

kuulutamisega. Meid ei sunnitud selleks, vaid see on olnud aastasadade kestes kõikide eestlaste pühamaks sooviks. Seda püham olgu aga meile töötus, mille oleme annud oma isamaale tema julgeoleku kindlustamiseks. Seda töötust tahavad pidada esijärjekorras kõik kaitseliitlased — kõik need Eesti pojad ja tütreid, kes, juhitud palavast isamaa-armastusest, on astunud kaitsemaleva ridadesse. Kõik nad on heitnud endast võõrsilt päritud loiduse ja ükskõiksuse. Kõik nad on jõudnud arusaamisele, et Eesti vaid siis jääb püsima, kui kõik tema pojad ja tütreid, nii vanad kui ka noored, ikka truuks jäävad oma isamaale — oma rahvusliku iseseisvuse aatele.

29. mail s. a. pühitseb Järva malev oma teist aastapäeva. Üle ilusa Järvedemaa tulevad kokku Paide maleva pojad, et pühitseda ühiselt seda päeva. Ühiselt tahavad nad sirgetes ridades vanikumatul sammul astuda mööda oma maleva lipust. Ühiselt tahavad nad igäiks oma südames korrata pühalikku töötust, mille igäiks neist an-

nud, astudes malevasse. Ühiselt tahavad nad ka olla rõõmsad oma vabal isamaal...

Kuid mitte ainult maleva pojad ja tütreid ei tule sinna kokku. Ei, — vaid nüüdsest peale, mil maleva aastapäev osutub ka maakonna rahvuspühaks, tulevad sinna kokku kõik need, kes tunnevad rõõmu vabadusest ja haljendavast isamaast. Kõik nad tahavad üheskoos laulda ja mängida hümmi. — Eesti riigi ja rahva hümmi.

Olgu see päev ühiseks iga-aastaseks rõõmpäevaks kõigile Järvamaa poegadele ja tütardele. Äratagu sellel päeval kuuldavale tulevad laulu- ja muusikahelid kõiki neid, kes veel küllaldaselt ei tunne oma kohustusi oma rahva ja isamaa vastu. Tehku see päev veel tihedamaks Järva maleva read.

Üksmeelselt koondugem isamaakaitse tööle maleva ridades. Siis oleme väärilised kandma vaba rahva nime, siis suudame kaitsta kalli hinda eest kättevõidetud vabadust ja ülesehitatud Eesti kodu.

A. V.

Järva maleva olevik ja tulevik.

Aastapäevaks 1927. a.

29. mail s. a. tuleb Järva malev kokku Paide linna, et ühiselt oma hällipäeva pühitsedes pilku heita lühikesesse minevikku, tuletada meele neid raskusi ja seda olukorda, millises sündis ning arenes võimsaks jõuks noor malevlaste pere. Sellel päeval vahetame mõtteid astunud sammude, niisama ka tuleviku kavatsuste kohta, ning esineme tihedates ridades tõsiste kodumaa poegade ja tütarde. Vaba kodu loomise iha on alati põlenud eestlase südames ja nüüd peab see iha meis edasi leegitsema vaba kodu kaitsmise alal. See iha ei ole ka Järva poegadele ja tütardele võõras, vaid see iha on ka meid ühemeelselt viinud maleva lipu alla, kus tahame tegutseda, igakülgsest arendada endid ja kasvatada endis parimaid omadusi, teades, et selle lipu all on palju võimalusi, et kogu rahvast tõuseks tugev kodumaa kaitsevall. Ei ainult teravad täägid, ei ainult rasked relvad kaitse meie vaba kodu, vaid meis peab ka aset leidma karastatud kehaline jõud ja tugev tahe, kohusetunne, palav isamaa-armastus, sügav lugupidamine ja austus esivanemate püüete vastu, õiglane meel, otsekoheus ja ausus, üksiteisest lugupidamine ja arusaamine ning neile omadustele rajatud pinev töö perekonnas, seltskonnas, riigi- ja omavalitsusasutustis viib meid vastu ilusale tulevikule. Siin on kaitseleidu organisatsioonil, peale sõjatehniliste teadmiste levitamise, peale kehaliste harjutuste korraldamise, suur tööpõld ja siin on veel palju söödismaad, et kasvatada ja arendada kodanikes

neid moraalseid omadusi, mis aitavad kaasa koduma tõsisele kaitsmisele.

Neid põhimõtteid omaks võttes on Järva malev, välja jõudes sündimis- ja loomisajajärgust, möödunud aastal tegutsenud ja üldise seltskonna lugupidamise võitnud, kusjuures malevlaste arv on märksa kasvanud (1926. a. alul oli 1292 m., kuna see arv nüüd 1800-ni ulatub). Kui laseme silme eest läbi käia möödunud aasta tegevuse, siis võiksime tõendada, et selle aasta töö omandas juba selgema sihi ja ilme, kusjuures peeti silmas ülaltähendatud põhimõtteid, jagades tarvilist tähelepanu küll malevlaste sõjalis-tehniliste teadmiste omandamisele, küll kehalisele kasvatusel ja moraalsele jõudude arendamisele.

Sõjaliste oskuste omandamise eest kandis hoolt maleva instruktor leitnant A. J a i r u s, kes korraldas möödunud aastal kõikides kompaniides ja rühmades õppusi, ning pealike kursusi, mille tagajärjel üksikud pealikud panid toime nendele alluvates üksustes terve rea harjutusi. Sellega omandasid malevlased tähtsal määral vajalikke sõjalisi teadmisi, kusjuures nad erilist huvi üles näitasid taktikaliste õppuste vastu. Suuremad, malevkonna taktikalised õppused (manöövrid) korraldati aasta lõpul igas malevkonnas; õppused olid hoogsad ja väga õpetlikud; juhtide korraldused olid läbi mõeldud ja otstarbekohased, ning neil õppustel paistis silma suur tahe ja energiline tegevus, kusjuures malevlased täitsid kõik käsud ja korraldused täpselt ja kiiresti. Manööv-

rite heaks kordaminekuks aitas palju kaasa I-se soomusrongide rügemendi ülem kol. Tallo, kes manöövritele lahkesti saatis vahekohtunikudena soomusrongi ohvitseri ja allohvitseri, kellele malev palju tänu võlgneb.

Kehalise kasvatuse alal on möödunud aastal asutatud maleva spordiklubi, niisama on ka ellu kutsutud spordiklubid igas malevkonnas. Spordiklubide energiline tegevus on suurt hoogu ja eluvust loonud, ning vastab täiesti meie praegusaja nooremate malevlaste püüetele ja soovidele kehalise tervise alalhoidmise mõttes. Kehaliste harjutuste tulemusena korraldas maleva juhatus 5. septembril l. a. laske- ja spordivõistlused, millest elavalt osa võeti. Paremaks individuaal-laskuriks osutus malevlane J. Laube — 140 punktiga, kuna parimana laskurgrupina esines Türi malevkonna grupp — 790 punktiga. Spordivõistlusel tuli esimesele kohale Paide malevkond. Paremaile võistlejale annetati ergutuseks auhinnad, milleks tänuväärtet kaasabi kingituste näol malevale üles näitasid: kaitseliidu ülem kolonel Roska, sõjaminister kindral Soots, Järva maavalitsus, Paide linnavalitsus, Paide jahimeeste selts, Paide Ühispank. Loota on, et käesoleva aasta võistlustel, mis maleva aastapäeva pühitsemisega ühendatud, näitavad laskurid ja sportlased veel suuremaid võimeid.

Kaitseliidu eesmärkide ja mõtte selgitamise ning moraalse kasvatuse alal kutsuti ellu möödunud aastal maleva juhatus ja ka üksikute malevkondade juures kindel kõnelejate kogu, kes tegi tarvilikku selgitustööd mitmetel koosolekutel üksikutes küladest ja võttis osa kõnede korraldamisega 1. detsembri ja 24. veebruari aktustel malevlaste kogumiskohtades. Selgitustööl kaitseliidu mõtte propageerimise alal olid tunduvad tagajärjed, sest peale iga sarnast koosolekut kasvas malevlaste arv ja ühes sellega rahva arusaamine kaitseliidu sihtidest. Tõsine isamaalane, kellele on meie püüded selgitatud, ei saa meie organisatsiooni vastu külmaks jääda, ja seepärast tuleb sarnasele selgitustööle veel tulevikus tõsist tähelepanu pühendada. Ühes sellega kavatses propagandaosakond järjekindlalt korraldada kõnekoosolekuid ja loenguid kõigilt teadusala-delt, mille jaoks on palutud kõnelejatekogu liikmeks astuda mitmesuguseid eriteadlasi.

Moraalse kasvatuse ja hädatarviliste teadmiste levitamise alal on ka maleva naispere — kodukaitse ühingud — tagajärjerikast isamaalist tööd teinud oma liikmete ja seltskonna keskel. Paljudes kohtades on korraldatud tervishoiu-, majapidamis-, võimlemiskursusi, on peetud loenguid kodumaa ajaloo, kehakultuuri, ja relvadega ümberkäimise alal. Pidude ja loteriide toimepanemises on kodukaitse ühingud kärmelte kätega alati ametis olnud. Malevkondade taktikaliste õppuste lõpul on kodukaitse ühingud malevlastele agaralt välja jaganud maitsevat kehakinnitust.

Tööd on tehtud palju, kuid kavatsusi on veel rohkem, ning usume, et need kavatsused täide viiakse, ja et nende teostamisega Järva tütreid tõsiselt kaasa aitavad meie üldises aateküllases töös.

Möödunud aastal tegi malev algust noorte sõjalise ettevalmistamisega, mille tõttu mõned noormehed peale vastava katse sooritamist omandasid kahekuulise soodustuse. Muidugi oli see esimene arg samm, kuid tulevikus tuleb maleval sel alal ära teha palju suurt ja tähtsat tööd. Kui

Järva maleva juhatus.

Esimene rida: pealik kapt. J. Eisenberg ja dr. J. Võhrmann. Teine rida (pahemalt paremale): advokat R. Lepp, koolijuhataja A. Eglon, panga direktor H. Sepp.

maleva piirkonnas iga aasta 300—400 noormeest kaitseväge kutsutakse ja kui maleval korda läheb neile ettevalmistuse teel ainult kahekuulist soodustust muretseda, mis sugugi võimatu ei paista olevat, siis võib puhtmatemaatilisel teel igapähele selgeks teha, et kaitseliidu olemasolu juba ainult sellega õigustatud on, et ta noormehi ette valmistades nende sõjaväe-teenistusaega lühendab ja sellega hoiab kokku palju riigi ainelist vara. Seega võime meie igale kaitseliidu vastasele, kes meie organisatsiooni moraalselt tähtsust ei taha hinnata, näppude peal näidata, et kaitseliit ei ole kaugelki üleearune ja kulukas asutus. Sarnaseid vastaseid õnneks leidub meil vähe; suurem osa seltskonnast tunneb kaasa maleva püüetele, hindab vääriliselt tema rahvus-isamaalist tööd, ja võime kindlasti rõhutada, et kui malev oma rada sammub sama julgelt, nagu eelmisel aastal, siis on üldine seltskonna poolehoid kindlustatud. Selleks jätkugu jõudu maleva pealikul kapten Eisenbergil, kes seni maleva elu väga energiliselt on juhtinud, kes kogu oma jõu maleva heale käekäigule pühendanud ja ka oma tööst paremaid tagajärgi saavutanud. Loodame, et lu-

gupeetud pealiku lähemad kaastöölised — maleva juhatusel liikmed — oma juhti igal sammul toetavad nõu ja jõuga ja üksmeelselt aitavad kaasa maleva elu kõigekülgsele arenemisele.

Kaheaastane töö on maleval seljataga. Asutume kolmandasse tegevusaastasse, ning tundub, et töösiht on täiesti selgunud; vaja ainult järjekindlalt edasi rühkida ja hoida kõrgel oma lippu. Tulgu kaasa kõik, kellel hinges samad aated, kelle süda soojalt tuksub, kelle rind laialt paisub. Kujunegu Järva malev tugevaks teguriks isamaalise kasvatuse alal, koondugu tema ridadesse paremad pojad ja tütreid, ning kaitsku vahvalt

oma Eesti kodu. Olgu maleva tähtsaim päev — tema hällipäev — suureks ülemaailseks pidupäevaks, mille puhul meie laulu- ja muusikasõbrad, paljud laulu- ja muusikakoored lähedalt ja kaugelt end tööle rakendanud ja mille puhul võime tervitada kalliste külalistena meie väikeses kodulinnas lugupeetud riigi- ja seltskonnategelasi. Toogu see päev igasse Järva perekonda, igaihe südamesse liikumist, elevust ja vaimustust, armastust oma rahva ja kodumaa vastu, äratagu kaunimaid tundeid ja arenegu ta suureks traditsiooniliseks Järva rahvuslikuks pühaks! —n.

Järva maleva spordiklubi tegevusest.

Tähtsamaks tegevusharuks kaitseliidus tuleb pidada kehalist kasvatust, mis oma mitmekülgsusega suudab tõsta huvi ja kasvatada kehaliselt tugevad isikud. Küllaldaste teadmistega varustatud, kuid kehaliselt nõrk lahingvõitleja jääb

võistlustel esinesid nii mõnedki noorsportlased võrdlemisi heade tagajärgedega, kuigi vast ei suutnud võistelda maleva vanemate sportlastega. Kuid lootusi ja väljavaateid tulevikuks on.

Möödunud aasta võistlustel olid esitatud

Järva maleva Esna-Peetri „Kodukaitse“ juhatus.

üldiselt nõrgaks ja vähe vastupidavaks raskustele, kuna füüsiliselt tugevale sõjaraskused tunduvad kui mitte naeruväärseina, siis ikkagi võidetavaina.

Eelpooltoodud põhimõttest kinni pidades on Järva malev kehalise kasvatuse alal püüdnud teha, mis võimalik. On moodustatud spordiklubid kui malevkondade, nii ka üksikute kompaniide juure, kes lühikese aja jooksul on suutnud endi ümber koondada arvuka sportlaspere. Töö ei ole piirdunud mitte ainult isikute vahel, kellel spordi alal teatavad kogemused, vaid on katsutud ligi tõmmata laiemaid hulki, millel on olnud ka tagajärgi. Möödunud aasta maleva spordi-

pea kõik kergejõustiku alad. Tänavuse maleva aastapäeva puhul korraldatavatest võistlustest võime põhjendatult loota paremaid tulemusi.

Võistluste kavast on ette nähtud: jooksud, visked, hüpped, jalgrattasõidu võistlused, orienteerumisjooks ja rakmetes rännak. Kõikide nimetatud alade vastu on kohtadel elavat huvi, mispärast on loota ka elavat osavõttu.

Nende läbiviimine on suurimaks tööks maleva spordiklubi juhatusel ja maleva sportlas-konnale.

Suurimaks mureks maleva spordiklubile on korraliku spordivälja puudumine. Kuid ka siin on lootusi raskustest üle saada. Tarvilik maa-

ala linna keskpaigas on juba lubatud, puudub vaid raha selle kordaseadmiseks.

Platsi kasutamiseks ja asja laialisemale alusele seadmiseks on ühendusse astunud kohaliku spordiseltsi „Järva poegadega“, kellele see plats õieti on lubatudki.

Juba aastapäeva võistlustel võime näha oma võimet.

Kujunegu tänavused võistlused suurimaks sündmuseks Järva kaitseliidu peres. Seks kõigile õnne ja edu!
V. K.

Järva koolinoorsoo osavõtt kaitseliidust.

Statistilised andmed näitavad, et kõigis Järvamaa keskkoolides, peale Paide gümnaasiumi, on moodustatud kaitseliidu õpilasrühmad. Kaitseliitu kuuluvad: Jäneda põllutöökoolist 68 õpilast, Ambla gümnaasiumist — 32, Türi gümnaasiumist — 20, ja Tapa gümnaasiumist 13,

litseb kooli ja kohaliku kaitsemalevkonna vahel täielik kontakt. Näiteks Türil, kus kooli pasunakoor kokkuleppe alusel esineb kaitseliiduga, viimane omalt poolt toetab kooli orkestrit. Sarnased nähtused olgu ainult tervitatud. Sagedasti tehakse ettehteid meie noorsoole, süüdistades

Järva maleva Esna-Petri „Kodukaitse“ keedukursustest osavõtjad 10. veebr. — 10. märtsini 1926. a.

seega kokku 133 õpilast. Kõigis mainitud kooles on käimas järjekindel ettevalmistus soodustuste saamiseks kaitsevärke astumisel. Nagu õpetajad üksmeelselt tõendavad, võtab koolinoorsugu õpustest osa suure huvi ja andumusega. Omajagu ergutust ja hoogu asjasse töid esimeste katsete saavutused, kus mitmed noored lühikese ettevalmistuse aja peale vaatamata saavutasid rahuldavaid tagajärgi ja komisjoni poolt soodustuste osalisteks tunnistati. Käesoleval suvel on kavatsus korraldada 10-päevalisi laagreid, et noored ligemalt tutvuksid laagrieluga kui ka üldise sõjaväelise distsipliiniga. Laagrid on ette nähtud südasuvel, 1. juuli ja 15. augusti vahel. Kui arvesse võtta, et kaitseliit meil üldiselt, isäranis aga koolinoorsoo keskel alles arenemise ajajärgus, siis võib seniste tulemustega koolinoorsoo suhtes täiesti rahul olla. Mõnel pool va-

neid ükskõiksuses rahva ja isamaa vastu. Asja ligemalt vaadeldes paistab silma, et vanem põlv siin loiult toimib ja noorusjõu juhtimisele pole pühendanud küllalt tähelepanu. Noorusjõu allikaks on tundmuselu küllus küpsemisajajärgus. Kasvatajate, ma arvan siia juure ka seltskonda, ülesanne olgu seda jõudu juhtida rohkem produktiivsemale alale. Üheks niisuguseks tähtsaks alaks oleks just noorsoo osavõtt kaitseliidust, kus avaneks võimalus noorsoole olla kasulik üldsusele, eneseohverdamisega isamaa kasuks ja rahulduks tung rahva kasuks töötamiseks. Peale selle on kaitseliidust osavõtt tähtsaks teguriks distsipliinitunde kasvatuse suhtes. Ühtlasi kaoks vaheseinad noorte ja vanade püüete vahel, mis muidu killustavad nende jõudu, ja ühine siht, nimelt kodumaa kaitse ja rahva hea käekäik, liidaks neid ühiseks perekaks.
P.

Vabadusele!

K. Juht.

Paala ja Jüriöö vaimud on juba lõpetand oma suurima töö — jällegi valge on Kalevi tuba, kadund säält pime, must õuduste öö!

Uesti eestlaste tuksuvad rinnad vabadustundeid on ääreni täis — jällegi nende on külad ja linnad, pind, millel Lembit ja Tasuja käis . . .

Higi ja verega väetatud mulla võitsid nad tagasi võõraste käest, niitude, laante ja nurmede kulla päästsid nad rõhuva võimude väest.

Lembitu, Tasuja vaimud ei väsi, põlvestki põlve nad elavad veel — isamaad kaitsma võimas on käsi, ilus vaid elada vabadusteel . . .

Juudipoiss.

I.

Kaugel edelas oli tapeldud juba kaua, Kis-Regöc'i polnud aga sõda puutunud veel üldse. Küll kõneldi kõrtsis, poodides, ametimajas, kiriku ees ja turul, et vabadus on pääsnud valla, ja et ei ole enam härrat ega talupoega, ei alamat ega mõisatega. Kuid, mida on, seda ei teatud veel. Sügisel saadi teada seegi. Ühe honveed-pataljoni riismed marssisid läbi maakonna. Sellel oli käsk täiendada teel, nii palju kui võimalik.

Ohvitserid asusid suure võõrastemajja, saatsid osavamad mehed igalepoole laiali. Härrasmehelesemalt kasvatatud ajasid juttu ja pidasid kõnesid; kes sekk kõlbasis, need tantsisid ja laulsid; rahvas sattus vaimustusse ja noored mehed kiirustasid huljana võõrastemajja, endid üles kirjutama sõduriks.

Jakab, Aarioni poeg, nägi, kuulis seda. Mingi uus senitundmatu tunne hakkas paisuma ta rinnas. Tundus, nagu oleks mingi hääl talle annud märki kohustustest, mida peab täitma.

Kaua aega ei olnud talle selge, mida teha. Siis aga välgatas üks mõte tal peas. Nagu kellestki tõugatuna läks ta otseteed väekomisjoni ette.

— Mida tahad, poiss? — küsis üks ohvitser.

— Honveedik, hakata, — vastas ta vaikselt.

— Sa oled juut, eks ole?

— Olen.

Ohvitserid sosistasid omavahel.

— Kas su vanemad elavad veel? — küsis kapten.

— Elavad.

— Võid sa nad s'is jätta maha? Kas nad ei tarvita su abi?

Jakabi süda tõmbus kokku. Siis vaatas ta kaptenile otsa ja küsis:

— Miks härra ohvitser küsib seda just minult? Seni on võetud vastu kõik, kes on ilmunud. Võeti ju Pista Gal'gi, lesenaise ainus poeg.

Kapten vastas kuival:

— Kuid sina, pojuke, oled juut, ja ka meeskonnal on siin kaasa rääkida sõna.

— Olen samuti nagu teisedki kohustatud haarama sõjariistad. Siin olen sündinud, siin tahan surragi, ja see maa on ka minu isamaa, mitte ükski nende . . . Ei taha kuulda süüdistust, et aralt hiilisin kõrvale siis, kui iga noor mees kiirustus sõtta. Isegi kui näriksin kuiva leiba, võidaks mulle öelda, et ma pole teeninud sedagi, sest istusin kodus siis, kui igauks läks päästma maad.

Keegi vana arst noogutas sügavalt pead.

— Tal on õigus, ta ei oska ainult oma mõtet hästi väljendada. Nende veri peab voolama ühes meie verega, nendegi veri peab kastma seda maad. Seni kuni neil pole siin õigusi, seni pole neil siin ka isamaad. Vaimustus kõneleb temast. Teda tuleks võtta.

Talle anti honveedimüts ja Jakab läks alla turule. Veerandtunni jooksul oli väljas puhkenud lahti päris mäss. Jakabi peast võeti honveedimüts ja ta ise kihutati välja pataljonist.

— Juut meie hulka? Juut sõduriks? Mis uued kombes need on?

— Meie ei seisa temaga kõrvuti!

— Ei seisa temaga ühes reaski!

— Ajage ta kus kurat!

— Aga, pojad, — hüüdis trepilt vana arst, — miks te ei taha lubada temalgi surra isamaa eest?

— Meie isamaa eest jäägu ta suremata, selleks pole ta kohustatud.

— Teie lähete võitlema, kannatama, vast ehk langemagi, tema aga istugu kodus ahju nurgas.

— Istugu, selleks ta on kohane, mis puutub see meisse. Ta ei kõlba meie hulka.

Ja kui Jakab mõnekümne sammu kaugusel ikka veel lootis ja ootas, hakkasid nad loopima teda kividega.

Ohvitseridel ei jäänud muud üle, kui alistada pataljoni tahtmisele; vana arst tähendas küll, et Pestis oli võetud lühikese kõhklemise järel juutegi rahvuskaarti, kuid selle vastu väit-

sid ohvitserid, et Poszony's ja mujal ei sallitud rahvuskaardis ühtki juuti.

Nekrutite kaudu täisarvuliseks saanud pataljon seadis end korda, asus ritta, ja pasunate puhudes mindi üles mägedesse. Pasunate heli ja sõjariistade kõlin kostis veel kaua kollases sügishämarduses. Siis jäi kõik vaik. Vanad mehed talutasid koju nutvaid naisi.

Jakab kuulatas maas lamades, kuidas sõjavägi kaugenes. Siis läks ta koju, suudles ema kätt ja läks poodi vana Aaroni juure. Keegi ei pannud tähele, kui kahvatu ja kurb ta oli täna.

II.

Siis polnud jälle kaua, kaua aega sõjast kuulda midagi. Lumi kattis väljad ja teed olid peaaegu läbipääsmatud. Sõideti regedel, sammude hääld kadus lumme. Kogu küla oli vaikne kui kalmistu.

Seal löi sõjalaine äkki nendegi üle.

Kuulus sõjapealik tõmbas oma väed tagasi läbi nende maakonna. Ühel kõledal, tuulisel, lumisel õhtul saabus küllasse tumeda müdina ja kolnaga suuri musti koormaid, mida valvas eskadron husaare ja pataljon honveede. Nad seisatasid turul. Rahvas tuli laternatega vaatama, mis nüüd oli lahti.

Major laskis kutsuda enda juure külakohtuniku.

— Veel täna õhtul peame minema edasi.

— See on võimatu, armuline härra, niisuguse ilmaga. Te hukute kõik sinna mägede vahele.

— Kui ka hukuksime, peame minema. Käsk jääb käsuks. Otsi siis meile viivitamata teejuht. Poole tunni pärast läheme, sest vaenlane on kannul.

Talupojad läksid päid raputades laiali. Honveedid ahmised pekki ja leiba ja rüüpasid viina peale, rivist astumata välja. Vahetevahel raputasid nad endid lumest. Keegi vana talupoeg küsis lahjalt honveedilt, kes pakase käes aina kandu löi kokku:

— Miks te, vennased, ei jää ööks siia? Ei niisuguse jumala ilmaga tule teile vaenlane küll jälle.

— Peame olema väga ettevaatlikud, taat, sest kaitseme maa varandust. Veame nelja koormatäit kulda kaevanduslinnadest.

Talupoeg võttis mütsi peast. Nii palju raha ei lootnud ta leida terve maailmaski. Üsna kartlikult astus ta aegamööda eemale.

Aaroni poest paistis valgus. Väljas seisis Jakab ja vaatles sõjamehi.

— Võiksid meile ennem anda vähe viina, kui vahtida siin suu lahti, — tõreles vana kapral.

— Mis tal viga istuda kodus, kui meie jäisel lumel võitleme surmaga, — ütles teine sõjamees.

— Hoeh, millal saan koju, ohkas üks seitsme-kaheksateistkümnepäevane poiss, — pühkides pakases voolavaid pisaraid; — tean, et emavaenike mõtleb nuttes mu peale igal õhtul.

Sõjameeste nägudele asus kurbus. Kõikide meele tuli mahajäetud kodu. Igatsevalt vaatasid nad poest paistva valguse poole... Seal seeg võis olla hea ja soe!

Üks veltveebel kiirustus salga juure.

— Valmis asuda! hüüdis ta tasa, — kohe läheme!

— Kas on juba juht? — küsis kapral.

— On, külakohtunik sai ühe metsavahi. Veel sel ööl peame jõudma Prázmár'isse.

— Valmis! — kuulus kõikjalt.

Ohvitserid ratsutasid pataljoni ette, salk asus teele ja kadus peagi lumetuisku ja öösse.

III.

Jälle valitses külas sügav vaikus. Värske lumi peitis honveedide jäljed. Kodus, kolde ääres istudes kuulatasid külaelanikud tuule ulumist ja palusid kõike head sõjameestele, kes olid väljas võitlemas kurja loodusega.

Seal koputati uuesti külakohtuniku uksele. Ta läks välja vaatama. Külatanavad olid täis võõraid sõjamehi. Värvatas seisis ohvitserid.

— Oled sina külakohtunik? — küsis keegi valges mantlis pikk ohvitser, — kaua sest on, kui vaenlane siit läks läbi?

— Ei ole siin nähtud vaenlasi, armuline härra.

— Tuhat ja tuline!.. Ma kõnelen honveedidest.

— Honveedid? Need olid siin.

— Millal?

— Andke andeks, seda ma ei tea, meie majas pole kella.

— Härra ooberst, ehk läheksime kõrtsi, siin väljas on põrgu ilm, — ütles üks kapten.

— Hea, tooge külakohtunik ühes.

Need olid Tirooli jäägrid ja Civallart-husarid, kes olid taga ajamas honveede. Salka juhatas ooberst krahv Hektor Bellegarde.

— No, kohtumees, — kõnetas ta suures joogetoas vanameest uuesti, — kas ikka ei näleta?

— Mäletan küll, armuline härra.

— Vasta siis!

— Millele?

— Palju on sellest aega, kui honveedid lahkusid külast?

— Umbes kaks tundi.

— Pagan võtaks!.. nad libisevad meil käest! Kuule, kohtumees, me tarvitame head juhti.

— Kust võtta, armuline härra, külas pole muud, kui naised ja raugad.

— Tuhat ja tuline! Ma pean saama!

— Hommikuks ehk leian, — vastas rahulikult talupoeg.

Ooberst sammus pikkade sammudega toas edas-tagasi; külakohtunik toppis rahulikult piipu ja pani selle põlema. Äkki astus ooberst ta ette ja hüüdis:

— Vii mind juudi juure!

— Olge lahke, astuge mu järel, — ja siis ta läks.

Ainult kaks leitnanti läksid ooberstiga kaasa. Muud jäid kõrtsi. Ka leitnandidki jäid välja poe ette.

Vana Aaron imestas väga, kui ta vaesesse majasse astus hiilgav sõjamees.

— Olen krahv Bellegarde, keiserlik ooberst. Tulen seepärast teie juure, et olete arusaaja inimene, mitte nagu need rumalad talupojad. Ajame taga vaenlast, kes viis endaga sadatuhat tukatit riigi raha. Kui te juhataate meid nende jälgedesse, saate tuhat tukatit. Kas mõistate?

Aaron vahtis silmad pärani krahvi.

— Tuhat tukatit? ... Armas Jumal, missugune varandus... Ja see saab kõik minule... Jakab!

Pimedast nurgast tuli Jakab.

— See on minu poeg Jakab, härra krahv. Tark ja julge poiss... Ta tunneb ümbrust nagu oma kümnet sõrme. Ta veab kaupa kogu maakonda laiali, igale poole, kui soovite teada. Tema juhatab teid vaenlase jälile. Nad läksid Prázmár'i poole. Oi, minu Jumal, armuline krahvihärra teenib keiserlikku majesteeti? Pane, Jakab, enda hästi riidesse, et ei külmeta...

— Raha saab poiss, kui ta on täitnud oma ülesande. Tule, poiss!

Jakab astus oobersti järel vaarival sammul.

IV.

Kui keiserlik väesalk oli lahkunud külast, andis lumetuisk järele. Tuul lahutas pilved ja kuu tuli välja, puistates säravat hõbedat muinasjutulisele lumemaastikule. Kõige ees astus Jakab, tema järel ooberst ja ohvitserid. Jakab astus pea rinnal. Nagu oleks ta kannud turjal suurt koormat. Vahetpidamata hüüdis talle sisemine hääl: Tagasi, tagasi! Vahetevahel oleks nagu keegi pistnud teda rinda. Mis see on? Mis tunne see on? Kuidas seletada seda? Kui juba ooberst, kõikvõimsa keisri sõjamees, käseb, üks ole siis mu

kohus kuulda sõna? Pealegi kuj ta on nii hea mees ja lubab vaesele isale tuhat kuldraha. Jah, ta peab tegema seda... Mis oleks siis ta kohus, kui mitte see? — Kuid jalad astusid tal ikka raskemalt, hinge mattis. Nüüd käänisid nad Prázmár'i teele... Seal on honveedide öölaager. Vaesekesed, nad magavad paha aimamata, näevad und oma emadest... Surm aga keerutab mõõka pea kohal.

Nüüd jõuab ta ühe küla kingule ja peatub... Seal all, saja sammu kauguses, asub Prázmár'i sild ja selle ääres kivist raiutud Kristuse kuju, selle teisel poolel kuuvalguses küla. Siis vaatab ta tagasi. Pataljon on temast jäänud maha umbes tuhat sammu, ulaanid tõusevad parajasti kõrgustikule... Kõrgustikul enesel seisab ainult ooberst oma ohvitseridega ja salk paremaid jäägreid.

— Mis küla see on? — küsib ooberst, näidates mõõgaga.

Juudipoiss ajab enese sirgu, tõmbab sügavasti hinge, talle tundub, nagu oleks ta vabaneud kõigest koormast...

Ta paneb käe südamele... ja tormab siis metsiku, üliinimliku kisaga künkalt alla.

— Ärgake, vaenlane on siin, olge valvel, ärgake, ärgake!

Ta langeb, libiseb siis viis, kuus sülda allapidi, hüppab jälle üles, käed, pea verised, tormab ikka edasi karjudes.

— Laske see koer maha! — müristab ooberst.

Jäägripataljoni paremad laskurid annavad kogupaugu — nagu ühest püssist. Juudipoiss vaarub, ta hää katkeb... ta teeb tiiru, veri purskab suust... siis jääb ta lamama selili risti alla...

Ja kivisse raiutud Jumala poeg, Önnistegija, hiilgades kuu mahedas paistuses, näis naeratavat lumega kaetud kibuvitsakrooni alt armastusega sellele pojale, kes suri suure aate eest, mida ta ei mõistnud isegi, ainult aimas ja tundis...

Ooberst käskis anda tormijooksusignaali ja tiroollased ronisid nagu kassid üles.

Kuid tormijooks tuli liig hilja. Honveedid kaitsesid küla ägeda püssitulega, kuna husaarid ruttasid minema kullakoormatega Prázmár'i teisel küljelt Dargón'i kitsa käigu kaudu.

Tiroollased taganesid. Viimasena tuli üks jäägrikapten kinniseotud peaga. Astudes juudipoisi juurest mööda, tõukas ta seda jalaga ja porises:

— Koer, sinu süü on, et me ettevõtte ei õnnestunud!

Laip liikus tõukest ja pea langes madalale. Kas selleks, et peita oma häbi... Või et suudelda maad.

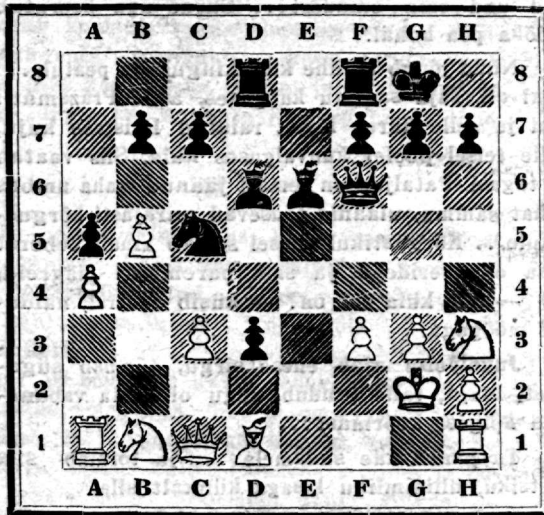
Male.

Toimetaja A. Burmeister.

Lõpumäng nr. 22.

Malemeistri Rinne simultaanseansis Tall. Eesti maleseltsis 1. mail 1927. a. juhtus järgnev seis.

Mustad.

Valged.

Valged.

P. Rinne.

- 26.
- 29. R b1 : d2,
- 30. L e1 — c2,
- 31. K g2 : h3.

Mustad.

V. Mikenas.

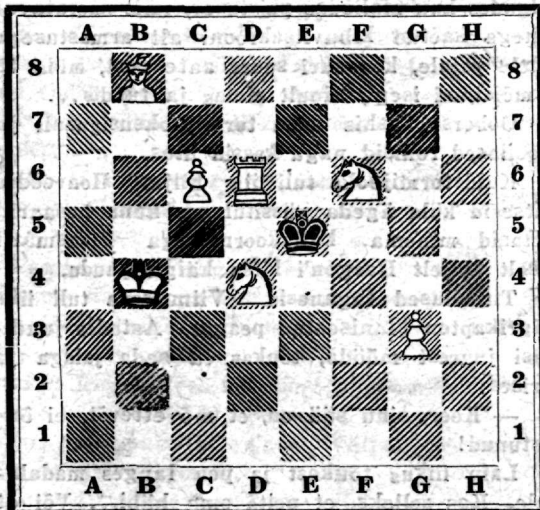
- 29.
- R e5 — d3,
- O e6 : b3 +,
- R a3 — f2 + ja võitsid.

Mustade juht selles partiis sai T. E. M. S. juubeltourniiril, II klassis, I auhinna.

Ülesanne nr. 37.

Kokku seadnud Carpenter (New-Yorgis).

Mustad.

Valged.

Valged: K b4, V d6, O b8, R d4 ja f6, E c6 ja g3.

Mustad: K e5.

Valged algavad ja annavad matt kahe sammuga.

L. Blumenoff'i ülesande nr. 32 lahendus.

- 1. V c8—c7 (!), K b6 : c7,
- 2. a7—a8 R annab matt.

- 1. (V c8—c7), K b6 : a7,
- 2. O b4—c5 annab matt.

- 1. (V c8—c7), R b7 ükskõik kuhu,
- 2. a7—a8 R annab matt.

Õiged lahendused saatsid: Evald Karp, B. Kärner, G. Friedemann ja V. Mikenas (Tallinnast), stud. jur. R. Pärnpuu (Tartust), Martin Villemson (Pärnust), Gustav Vehterstein (Vändrast).

M. Villemson'i ülesande nr. 33 lahendus.

- 1. V e3—f3, O c6 : f3,
- 2. R e5 : d7 annab matt.

- 1. (V e3—f3), R f4 ükskõik kuhu,
- 2. R e5—g4 annab matt.

- 1. (V e3—f3), K f6 : e5,
- 2. O g1—d4 annab matt.

Õiged lahendused saatsid: Evald Karp, V. Mikenas, B. Kärner ja G. Friedemann (Tallinnast), stud. jur. R. Pärnpuu (Tartust), Gustav Vehterstein (Vändrast).

Õiendus.

Et G. Vehtersteini ülesanne nr. 35 võimaldab kõrvallahendust, tuleb valge ettur e3 kõrvaldada ja juure lisada valged etturid c3 ja g3 ja must ettur c4.

RÄTSEPAÄRI

MAX JOHANSON

(Peterburist).

Tallinn, Lühikejalg 6, kõnetraat 30-89.

Võtan tellimisi vastu
kõiksugu meeste-
rahva riiete peale.

Alaliselt
suures valikus
moodsais mustreis kõige
paremaid inglise riideid,
voodreid ja
siide.

Austusega

M. Johanson.